№№187–188
(3726–3727)
30 лістапада 2012 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

*На простор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

АБРАКАДАБРА

Шынамантажнікі зарабляюць больш, чым дактары і міліцыянеры?

Сталічная служба занятасці прапануе беспрацоўным атрымаць прафесію шынамантажніка. І зарабляць каля 1000 долараў у месяц.

Мінская гарадская служба занятасці ўпершыню арганізавала ў сталіцы курсы па падрыхтоўцы слесараў па рамонце аўтамабіляў, манціроўшчыкаў шын і шынна-пнеўматычных муфт.

Як паведаміла агенцтву “Мінск-Навіны” намеснік начальніка аддзела прафесійнага навучання і прафесійнай арыентацыі ўпраўлення занятасці насельніцтва камітэта па працы і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама **Ларыса Волкава**, парк аўтатранспарту ў горадзе няўхільна расце, павялічваецца і попыт на спецыялістаў у частцы тэхнічнага абслугоўвання аўто.

Прафесія шынамантажніка карыстаецца ўстойлівым попытам. Спецыялістам прапануюць зарплату 4—8 мільёнаў рублёў.

ДЛЯ ПАРАЎНАННЯ

За мінулы месяц доктар-афтальмолаг адной са сталічных паліклінік атрымаў на рукі 2 мільёны 700 тысяч — разам з прэміяй. Грузчыку ў гіпермаркеце “Бігз” прапануюць да 3.400.000 рублёў. Участковага інспектара міліцыі ў Савецкі РАУС Мінска запрашаюць на заробак ад 4 мільёнаў беларускіх рублёў.

Паліна ПЛАТОНАВА.

ЭШЕЛОНЫ ВЛАСТИ

Герой Беларуси может получить еще одну должность

Не исключено, что новым главой Совета по развитию предпринимательства станет Петр Прокопович.

Эту информацию агентству “Бизнес-новости” подтвердили несколько источников в бизнес-кругах.

По словам одного из собеседников, согласно последней версии подготовленного проекта указа о преобразовании совета, в новый состав органа войдут 23 человека. Председателем планируется назначить помощника президента по экономическим вопросам **Петра Прокоповича**.

Он также сообщил, что кандидатура генерального директора ООО “Трайпл” **Юрия Чижа**, которая обсуждалась год назад в качестве наиболее вероятной на пост председателя совета, сегодня не рассматривается. На данный момент в состав Совета по развитию предпринимательства входят 29 человек. Председателем совета является глава Национального статистического комитета Беларуси **Владимир Зиновский**.

Напомним, что Александр Лукашенко выказал недовольство работой текущего состава Совета по развитию предпринимательства в мае 2011 года: *“Я очень серьезно думаю, как модернизировать совет по предпринимательству, который работает из рук вон плохо”*.

В мае 2012 года Лукашенко вернулся к вопросу реформирования органа. *“Я им недоволен, поручил его сформировать более существенным, но пока у кого-то руки не доходят. Тут и сами предприниматели виноваты: у них одно — пролоббировать свои проекты. Так быть не должно. Коль ты член совета, ты должен за предпринимательство радеть, начиная от общих нормативно-правовых вопросов и заканчивая конкретными проектами”*, — заявлял президент на встрече с активом Белорусского союза ветеранов войны в Афганистане.

Петр Прокопович, Герой Беларуси, занимал должность председателя правления Национального банка Республики Беларусь в 1998—2011 годах. Больше всего Петр Прокопович запомнился белорусам фразой, произнесенной 17 марта 2011 года, которую транслировали практически все информационные агентства Беларуси: *“Пока я являюсь председателем правления Нацбанка, никакой разовой одномоментной девальвации никогда не будет. У нас достаточно опыта, который мы накопили за 15 лет, и этот опыт говорит о том, что это плохое решение для белорусов. Раз плохое решение, мы его выполнять не будем. Даже девальвации в 5% у нас никогда не будет”.* Уже через несколько месяцев белорусские рубли обесценились по отношению к доллару практически в три раза.

БЛІЦ

Ні для кога не сакрэт: на сённяшні дзень роля партый, грамадскіх аб’яднанняў і рухаў у палітычным, эканамічным, культурным жыцці краіны невялікая. Таму ўзнікае пытанне да лідараў:

Што трэба зрабіць вашай партыі і апазіцыі ў цэлым, каб уплыў на грамадства быў больш значным?

Антаніна КАВАЛЁВА, намеснік старшыні Аб’яднанай грамадзянскай партыі:

— Трэба быць паслядоўнымі. Калі мы ставім перад сабой нейкія мэты, то трэба ісці да іх пакрокава, паслядоўна, не адступаць ад сваіх абяцанняў і імкнуцца іх увесь час выконваць. Канешне, ёсць і шмат іншых фактараў. У нас цэлая стратэгія прынята ў партыі. Калі мы даб’ёмся таго, каб стратэгія і прыняты стратэгічны план былі выкананы, то я ўпэўнена, што мы станем самай уплывовай палітычнай сілай у Беларусі.

Аляксей ЕЛІСЕЕЎ, член бюро ЦК Партыі левых “Справядлівы свет”:

— Нашай партыі і ўсім апазіцыйным сілам трэба працаваць. Для такой працы нават у тых няпростых умовах, у якіх даводзіцца існаваць, ёсць шэраг легальных магчымасцяў. А мы праводзім зашмат сходаў, выпрацоўваем нейкія сумесныя платформы замест таго, каб выходзіць на вуліцу, да людзей. Напрыклад, у перыяд перадвыбарных кампаній альбо мерапрыемстваў, якія ладзяць палітычныя партыі ці рухі самых розных апазіцыйных сіл.

Алесь ЧАХОЛЬСКІ, адказны сакратар Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі — БНФ:

— Трэба больш займацца пашырэннем інфармацыйнай і асветніцкай працы. Для гэтага больш актыўна выкарыстоўваць інтэрнэт, распаўсюджваць інфармацыйныя ўлёткі. Трэба ствараць групы падтрымкі. Усё гэта трэба рабіць, каб беларусы зразумелі, што толькі яны самі з’яўляюцца гаспадарамі на сваёй зямлі і ім не трэба спадзявацца ні на Усход, ні на Захад. Я перакананы, што гэтая праца дасць плён.

Алесь АРАСТОВІЧ, сябра аргкамітэта па стварэнні Сацыял-дэмакратычнай партыі “Народная Грамада”:

— Трэба рабіць сваю працу заўсёды добра, але каб усе пры гэтым ведалі, што ты апазіцыянер. Маўляў, бачыце, апазіцыя, але ён сваю працу робіць лепш, чым тыя, хто цяпер пры ўладзе. Ну, вось прыклад: столькі гадоў не вырашаецца пытанне парковак, у двары немагчыма заехаць і паставіць машыну. Улада дзейнічае па прынцыпе ўнутранай акупацыі, істотныя пытанні, праблемы штодзённага жыцця проста ігнаруюцца. Вось калі апазіцыя давядзе да ладу хаця б пытанне парковак, то гэта і падвысіць да яе давер і ўвагу з боку грамадства.

Вадзім САРАНЧУКОЎ, старшыня Гродзенскай філіі Партыі БНФ:

— Апазіцыя павінна нарэшце спыніць змаганне паміж сваімі партыямі і рухамі, не губляць на гэта свае сілы. Трэба аб’яднаць сумесныя намаганні, каб разам ісці да пастаўленых мэтаў. Тады і грамадства стане ўспрымаць апазіцыю як моцную сілу, якая можа акрэслена паказаць яму, што трэба рабіць у той ці іншы момант.

Любоў ЛУНЁВА.

СКАНДАЛ

Аляксандр ЯФІМАЎ:

«Мы ў чаканні з Надзеяй...»

“Народная Воля” высвятляла, ці могуць праз восем гадоў забраць бронзавы медаль у беларускай спартсменкі Ірыны Ятчанка, а Аляксандр Яфімаў — трэнер Надзеі Астапчук, якую абвінавацілі ва ўжыванні допінгу, даў нашаму карэспандэнту эксклюзіўнае інтэрв’ю.

Складваецца ўражанне, што беларускі спорт ніколі не пазбавіцца ад допінгавых скандалаў. Днямі стала вядома, што допінг-проба, якую ўзялі падчас Алімпійскіх гульняў 2004 года ў Афінах у бронзавага прызёра ў кіданні дыска Ірыны Ятчанка, дала станоўчы вынік пры ініцыянаванай Міжнародным алімпійскім камітэтам пераправерцы пробаў. У гэтую ж кампанію парушальнікаў патрапілі украінскі і расійскія спартсмены. Паведамляецца, што ва ўсіх знайшлі забаронены анабалічны стэроід аксандралон. Цікава, што атлетаў абвінавачваюць праз восем гадоў пасля таго, як узялі пробы! У такім выпадку ці могуць сёння забраць медаль у Ятчанка? І ці павінна яна вярнуць прызавыя за бронзавы медаль, які атрымала ў свой час?

— Пробы і на самай справе захоўваюцца восем гадоў, і МАК па сваім жаданні можа іх пераправерыць у любы час, — распавядае былы дырэктар Нацыянальнага антыдопінгавага агенцтва **Мікалай КРУЧЫНСКІ**. — А чаму прэпарат раней не знайшлі? Зараз жа новыя методыкі. Іншая справа, што не было яшчэ такіх прэцэдэнтаў, каб аж праз восем гадоў перапраўвяралі. Зараз спартсменцы будзе вельмі цяжка даказаць сваю невінаватасць.

КАМЕНТАРЫЙ ПА СПРАВЕ

— Інфармацыя пра Ірыну Ятчанка абнародавана, далей, як я разумею, будзе ісці падрыхтоўка нейкіх дакументаў з боку спартсменкі, якая патлумачыць сітуацыю, — кажа прэс-сакратар Міністэрства спорту і турызму **Уладзімір НЕСЦЯРОВІЧ.** —У спартсмена ж такама застаецца права на абарону. І ўжо затым выносіцца канчатковы вердыкт. Нават Надзея Астапчук не адразу вярнула медаль, а тэрмін яе дыскваліфікацыі да гэтага часу не вызначаны.

— Ці могуць праз восем гадоў у спартсменкі забраць медаль, калі інфармацыя пацвердзіцца?

— Безумоўна.

— А як у такіх выпадках быць з атрыманымі ёю ў свой час прэміяльнымі за медаль на Гульнях?

— Тут нічога сказаць не магу, гэта ўсё трэба ўдакладняць...

Што з Надзеяй Астапчук?

Пакуль будуць разбірацца па справе васьмігадовай даўніны, усе ў чаканні таго, які прысуд вынесуць беларускай штурхальніцы ядра Надзеі Астапчук, якая на Алімпіядзе-2012 у Лондане заваявала залаты медаль, але затым яго забралі. МАК паведаміў пра станоўчую допінг-пробу Астапчук. Пасля з’явілася інфармацыя, што допінг у ежу спартсменкі падсыпаў яе трэнер **Аляксандр ЯФІМАЎ**, які напісаў пісьмовае прызнанне. Сёння Аляксандр Мікалаевіч каментуе сітуацыю з Ятчанка і загадкава адказвае на пытанні аб “справе Астапчук”.

— Пра чарговы допінгавы скандал даведаўся ад вас, — распавядае ён. — Не хочацца ні за чым сачыць...

— Спартсменку абвінавачваюць ва ўжыванні допінгу праз восем гадоў!

— Ведаеце, у даўніну таксама сахой аралі, а зараз — трактарам з дзесяццю плугамі. Тое самае і ў медыцыне. У 2004 годзе былі адны методыкі праверкі, а ў 2012-м — зусім іншыя. Ды і спіс забароненых прэпаратаў стаў значна большы. Раней у дабаўках былі такія прэпараты, якія не шукаліся і не лавіліся... А зараз у тых харчовых дабаўках, якія ўжывалі раней, знаходзяць забароненыя стэроіды.

— Аляксандр Мікалаевіч, а ці падтрымліваеце вы сувязь з Надзеяй Астапчук?

— Безумоўна! Мы сустракаліся, зараз чакаем, якое будзе вынесена канчатковае рашэнне. Тры месяцы цягнуць гуму, а чаго цягнуць? Яны ж нікому нічога не кажуць.

— Якое, на ваш погляд, будзе рашэнне?

— Цяжка сказаць. Усе дакументы скіраваны на тое, каб быў мінімальны тэрмін дыскваліфікацыі.

— Дарэчы, мала хто верыць, што насамрэч вы падсыпалі допінг у ежу спартсменкі.

— І правільна робяць. Але аб гэтым калі-небудзь потым... Зараз нам застаецца толькі спадзявацца на лепшае.

Алесь СІВЫ.

СУСВЕТНАЯ ПРАБЛЕМА

Калі старасць — не ў радасць,

альбо Дзе і як выжываюць пенсіянеры...

Першыя пенсіі (пенсіёны) з’явіліся ў манархічнай Еўропе яшчэ ў ХІХ стагоддзі. Асабістым указам караля яны прызначаліся набліжаным асобам — военачальнікам, ахоўнікам, прыдворным мастакам і вучоным, міністрам — за асаблівыя заслугі перад дынастыяй. Вядомая справа: тыя прыдворныя і без “пенсіёну” маглі дажыць у сытасці, але які кароль — ды без падпор?!

І ўсё выглядала прыстойненька аж да пары, пакуль не сталі ўводзіць дзяржаўныя пенсіі для ўсіх работных і простых людзей. Камусьці недаплацілі, камусьці пераплацілі... І пачаліся спрэчкі, бунты, рознагалосіца... Доўжацца яны і абрастаюць — нібы снежны камяк у сырое надвор’е — “каростаю” законапалажэнняў, указаў і розных іншых дзяржаўных папер і па сёння. Робіцца ўсё, каб змікшыраваць незадаволенасць адных і напоўніцу задаволіць да ўлады набліжаных: абы чэрнь маўчала ды “падпорка” не скавытала. Ва ўсялякім разе з моманту, калі “жалезны канцлер” Бісмарк у 1889 годзе ўпершыню ўвёў дзяржаўныя пенсіі, у свеце мала што памянялася: улады ўвесь час спрабуюць “сэканоміць” на пенсіянерах, а пенсіянеры ламаюць галовы, як ім пры гэтым выжыць...

Бісмарк выплачваў “пенсіён” сваім падданым, калі тыя дажывалі да 70-ці, і гэта пры тым, што сярэдняя працягласць жыцця не перавышала... 45 год. Астатнія манархі (не столькі дынастычныя, колькі самапрызначаныя) былі і застаюцца яшчэ больш скваплівымі ў адносінах да простага люду. Набліжаным — па максімуме, басоце — абы ногі не працягнулі...

Карацей, у свеце не было і няма ідэальнай сістэмы пенсіённага забеспячэння. Так, прынамсі, лічаць і аўтарытэтныя ва ўсім свеце эксперты акадэміі Форэкс, біржавыя маклеры Masterforex-V. Больш за тое, яны ўпэўнены, што пенсіённая праблема настолькі “закіпела”, што пагражае стаць адной з самых вострых на планеце. І той “кіпень” можа выплюхнуцца на вуліцы: у Грэцыі і Іспаніі, “разагрэтай” эканамічным крызісам, тое і назіраем. Паводле думкі экспертаў Форэкса, улады і надалей будуць адсоўваць пенсіённы ўзрост, а народ — патрабаваць павышэння памеру пенсій. У краінах з развітай дэмакратыяй склалася праверaная гадамі сістэма недзяржаўных пенсіённых фондаў, у якія людзі без вялікай рызыкі робяць свае штомесячныя адлічэнні. А вось у краінах СНД першыя такія фонды зрабіліся... фінансавымі пірамідамі. Народ аблапошылі. Цяпер невядома, калі вернецца — і ці ўвогуле вернецца — давер да тых фондаў. Песімісты сцвярджаюць: адзіны спосаб забяспечыць годную старасць — зарабляць і адкладваць грошы ўсё жыццё, не спадзеючыся ні на якую дзяржаву, ні на якія фонды... Але хто з цяперашніх улад спрабуе сэканоміць на пенсіянерах? Чаму такое адбываецца? З-за чаго пенсіённыя сістэмы даюць збой?.. І, нарэшце, як зарабіць паспалітаму чалавеку свой “пенсіён”, які б дазволіў годна пражыць астатак гадоў?..

«Салідарнасць» не ўратуе...

Новыя пакаленні ўжо фізічна не ў стане падтрымліваць “салідарнасць пакаленняў” і выплачваць пенсію сваім папярэднікам. Чаму? Галоўная прычына — рэзкае павелічэнне колькасці пенсіянераў пры адначасовым скарачэнні працаздольнага насельніцтва. Рост працягласці жыцця, зніжэнне нараджальнасці — гэта якраз з той “оперы”, дадайце сюды спецыфіку асобных краін, такіх, да прыкладу, як Беларусь, дзе колькасць насельніцтва за два апошнія дзесяцігоддзі зменшылася прыкладна на 750 тысяч чалавек...

Увогуле колькасць пенсіянераў у развітых краінах даўно перавысіла колькасць дзяцей. Да 2050 года такія суадносіны чакаюць усю планету: прычыны ва ўсіх розныя, а вынік адзін, і ён непазбежна змушае ўсё большую частку валавога ўнутранага прадукту траціць на падтрымку пенсіянераў. У 1935 годзе (з моманту ўвядзення дзяржаўнай пенсіённай сістэмы ў ЗША) такая мера абыходзілася краіне ў 0,2% ВУП, а зараз, калі пенсіянеры складаюць 10% ад усяго насельніцтва, яна вылятае ў 6%. Італія аплачвае 14% ВУП, Турцыя — 7,8%... Карацей, праблема з кожным годам абвастраецца. Многія краіны ўвогуле дэманструюць не прырост, а скарачэнне колькасці працаздольных людзей, пераважна з-за мізэрнай нараджальнасці: Германія (-0,06%), Чэхія (-0,11%), Японія (- 0,24%), Расія (-0,47%), Украіна (-0,062%), Балгарыя (-0,77%) і г.д. Парадокс, але факт: дзякуючы высокаму ўзроўню жыцця еўрапейцы сталі жыць даўжэй, але пры гэтым няўхільна скарачаецца колькасць працуючых. У недалёкай перспектыве грамадства не здолее забяспечыць еўрапейскіх пенсіянераў звыклымі, дастаткова высокімі пенсіямі — для нас папросту завоблачнымі. Сёння, напрыклад, **мінімальная** пенсія датчаніна складае 600 еўра ў месяц, а фіна — амаль 800... Але гэта сёння, а як будзе заўтра — у іх і ў нас?..

(Заканчэнне на 2-й стр.)

ГАЗЕТА—ЧЫТАЧЫ

ПАД ГРАДУСАМ

Рыхтуйцеся да маразоў!

*З прыходам каляндарнай зімы сітуацыя ў атмасферы паступова пачне настройвацца на зімовы лад, гаворыць сіноптык **Дзмітрый Рабаў**. І літаральна заўтра пачнецца паступовае паніжэнне тэмпературы паветра.*

1 снежня месцамі кароткачасовы снег, мокры снег, галалёд, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра на працягу сутак -3...-4°С.

2—4 снежня месцамі кароткачасовы снег. На дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра: ***2 снежня*** ноччу 0...-6°С, днём — -3...-2°С; ***3—4 снежня*** ўначы -2...-7°С, пры праясненнях -8...-12°С, днём 0...-6°С.

СУСВЕТНАЯ ПРАБЛЕМА

Калі старасць — не ўрадасць,

альбо Дзе і як выжываюць пенсіянеры...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Старасць можа быць шчаслівай.

Адны думаюць, другія дзейнічаюць...

Урады еўрапейскіх краін ушчыльную падышлі да рэфармавання пенсіённай сістэмы. Існуючая зараз у краінах ЕС сістэма пенсіённага забеспячэння прадугледжвае пенсіённыя выплаты праз розныя афіцыйныя структуры, фонды якіх фарміруюцца на аснове абавязковых адлічэнняў працуючых і працадаўцаў. Калі ў Расійскай Думе толькі пачынаюць задумвацца пра пенсіённую рэформу, а ў Беларусі пытанне ўвогуле замарожана, то ў краінах Еўрасаюза ўжо мяняюць узрост выхаду на пенсію. І адным гэтым, зразумела, не абмяжоўваюцца... Напрыклад, у Італіі павялічваюць узрост працуючага да 65 гадоў, у Швецыі — да 70. У Фінляндыі для тых, каму больш за 55 і 65 гадоў, распрацаваны план поўнай занятасці. Цікава, што план прадугледжвае меры, якія гарантуюць грамадзянам гэтай узроставай катэгорыі рабочыя месцы на розных прадпрыемствах. Урад Германіі таксама лічыць, што варта больш актыўна скарыстоўваць вопыт пажылых людзей, у тым ліку і на рынку працы. І гэта натуральна, паколькі многія з пенсіянераў валодаюць спецыяльнымі ведамі і шматгадовым прафесійным вопытам. Ужо сёння ў Германіі працуе толькі 45% насельніцтва ва ўзросце 55—65 гадоў. У Даніі і Швецыі колькасць насельніцтва ў такім узросце, якое працуе ў розных сферах эканомікі, складае адпаведна 60% і 70%.

Пенсіённая сістэма ў краінах Еўрасаюза прадугледжвае і змену самой метадалогіі выплаты пенсій. Тым, хто працуе, апроч традыцыйнай сістэмы "накаплення шляхам падзелу" прапаноўваецца ўносіць паі ў спецыяльныя фонды. У ЗША такія фонды існуюць здаўна, праўда, яны рызыкоўныя для пайшчыкаў, асабліва падчас фінансавых крызісаў. Таму, верагодна, амерыканцы асноўную стаўку робяць на дзяржаўныя пенсіі, якія фарміруюцца за кошт абавязковага падатку ў дзяржаўны пенсіённы фонд. Сярэдні амерыканец можа заўсёды разлічваць на дзяржаўную пенсію ў памеры 39% ад даходаў, якія былі да моманту выхаду на заслужаны адпачынак. Але калі прыплюсаваць накоплены пенсіённы ўклад па месцы працы, індывідуальны пенсіённы ўклад у банку ці ў паявым фондзе, то гэтая лічба ўзрасце да 51%. У абсалютных лічбах мінімальны памер пенсіі для адзінокага амерыканца складае 900 долараў, і 1500 — для пенсіянера з жонкай...

З некалькіх частак складаецца і пенсіённая сістэма Вялікабрытаніі: базавая дзяржаўная пенсія, дадатковая пенсія і зберажэнні насельніцтва. Брытанскі грамадзянін штотыднёва плаціць пенсіённыя ўзносы з 16 (!) гадоў, а дзяржава гарантуе, што па дасягненні пенсіённага ўзросту ён атрымае пенсію, якая складзе 20% сярэдняга заробку. Атрымліваецца недзе 110—120 еўра на тыдзень, але сума пераглядаецца штогод з улікам інфляцыі. Тут паспяхова дзейнічаюць і прыватныя пенсіённыя фонды, іх паслугамі карыстаюцца блізу 5 мільёнаў англічан з 33 мільёнаў працаздольнага насельніцтва.

Увогуле ў свеце існуюць тры асноўныя віды пенсіённых сістэм:

— **індывідуальна-накапляльная** — калі пенсіённыя падаткі (узносы) выплачваюцца самімі работнікамі ці працадаўцамі;

— **размеркавальная на аснове пенсіённых падаткаў**, арганізавана на прынцыпе "салідарнасці пакаленняў" — пенсіённыя падаткі не адкладваюцца, а выплачваюцца пенсіянерам;

— **размеркавальная на аснове агульных падатковых збораў**, без спецыяльных пенсіённых падаткаў — звычайна выкарыстоўваецца для выплат малазабяспечаным, сацыяльна не абароненым, інвалідам і г.д.

У кожнай краіне выкарыстоўваецца камбінаваная сістэма, і яна ўключае дзве альбо нават усе тры віды пенсіённых сістэм. Але ў эканамічна развітых краінах (з-за кепскай дэмаграфічнай сітуацыі) размеркавальныя сістэмы прыйшлі ў заняпад — усё меней выкарыстоўваюцца. Чаму? На кожнага пенсіянера прыпадае ўсё меней працуючых грамадзян... У 1950 годзе ў ЗША на аднаго пенсіянера прыпадала 8 працаздольных, а ў 1920 годзе такіх будзе ўдвая меней (1 да 4). Таму задоўга да часу "Х" амерыканцы пачалі ўкараняць накапляльныя фонды. Высокія пенсіі ў Даніі, Фінляндыі, Францыі, ЗША ды іншых высокаразвітых краінах сталіся такімі, дзякуючы якраз пенсіённым накапляльным сістэмам. Дарэчы, імі карыстаюцца ўжо каля 40% насельніцтва планеты. Прычым у ЗША і Еўропе гэты паказчык у два разы вышэй — каля 80%, а ў Азіі — у два разы ніжэй. Як фарміруюцца дзякуючы накапляльным сістэмам (ці іх адсутнасці) дзяржаўныя пенсіі ў розных краінах?..

ЗША. Звычайна пенсія складае ў сярэднім каля 1200 долараў (50% ад заробку). Наёмныя работнікі плацяць узносы ў пенсіённы фонд у памеры 7,5% (столькі ж даплачвае працадаўца). Ненаёмныя работнікі — бізнесмены, адвакаты ды іншыя — самі выплачваюць за сябе поўную суму —15%.

Японія. Пенсія складаецца з дзвюх частак — базавай (гарантавана выплачваецца ўсім па дасягненні пенсіённага ўзросту) і працоўнай (фарміруецца з узносаў, якія работнікі і працадаўцы ўносяць пароўну). Сярэдняя пенсія ў выніку дасягае 60% заробку.

Германія. Працадаўца і работнік пароўну адлічваюць узносы ў Пенсіённы фонд — усяго 20,3% ад заробку. Памер пенсіі дасягае 70% ад заработнай платы.

Францыя. Французы адлічваюць у Пенсіённы фонд 16,35% ад заробку (работнікі і працадаўцы — папалам, асобы свабодных прафесій — цалкам самастойна). Памер пенсіі — 50% ад сярэдняй заработнай платы за апошнія 11 гадоў працоўнай кар'еры.

Кітай. Паняцце "пенсія" (роўна як і самі пенсіі) толькі пачынае ўваходзіць у свядомасць жыхароў краіны, вяскоўцы наогул не могуць разлічваць на атрыманне дзяржаўнай пенсіі...

Украіна. Пенсіённы "салідарны" цяжар ляжыць цалкам на дзяржбюджэце (каля 15% ад ВУП — больш, чым у любой іншай постсавецкай краіне). Па дзеючай сістэме ў Пенсіённы фонд выплачваецца 34% ад заробку (больш за ўсіх у свеце), пры гэтым 32% — працадаўцам і толькі 2% — самім работнікам. Недзяржаўныя пенсіённыя фонды пакуль не атрымалі шырокага распаўсюджвання.

Пуцінская «загагуліна»...

У Расіі перспектыва выкарыстання недзяржаўных пенсіённых фондаў — на раздарожжы. Увогуле нашую суседку многія адносяць да самых нестабільных краін свету ў сферы пенсіённай сістэмы. Трэці раз за дзясятак гадоў там мяняюць "правілы гульні", спрабуючы знайсці надзейную крыніцу для гарантаванай выплаты пенсій. Самае дзіўнае, што, нягледзячы на ўсю тамтэйшую пенсіённую каламуць, становішча расійскіх пенсіянераў з кожным годам... паляпшаецца. Тут і напраўду: што немцу дрэнь, рускаму ні хрэнь... Толькі за перадкрызісную пяцігодку народу паднялі выплаты практычна ўдвая. Выратоўвае — па ўсім — нафтагазавы бюджэт. Праўда, для тых, хто яшчэ працуе, пенсіённае будучае не выглядае ружовым. Хутчэй — незразумелым... З аднаго боку, заяўлена, што на працягу 2013 года пенсіі ў Расіі павысяцца ў сярэднім на 30%, а з другога — насоўваецца пенсіённая рэформа, якую "думцы" пакуль нават не абмяркоўвалі. Ды і тэрміны падрыхтоўкі рэформы пакуль не вызначаны. Пра неабходнасць жа перагледзець саму пенсіённую формулу гаварылі яшчэ ў 2010 годзе. І вось у кастрычніку Пуціну нарэшце паклалі на стол Стратэгію развіцця пенсіённай сістэмы да 2030 года. Той у сваю чаргу запатрабаваў ад міністраў да 15 снежня ўнесці ў Дзяржаўную Думу тэксты законапраектаў. І ўвогуле параіў сваім чыноўнікам не спяшацца з "важнейшым для народа" законапраектам: маўляў, трэба сем разоў падумаць перад тым, як адзін раз адрэзаць. А прэм'ер-міністр Дз.Мядзведзеў і ўвогуле зрабіў ураду контрпрапанову, заявіўшы, што гэты законапраект можна адкласці да красавіка 2013 года. Карацей, сышліся на тым, што работа "думцам" прадставіцца недзе ў сярэдзіне года. З таго вынікае хіба адно: у пенсіённых планах расійскага ўрада па-ранейшаму нічога пэўнага, а перадпенсіянеры ў роздуме: у якім узросце кожны з іх выйдзе на пенсію і якой будзе сума дзяржаўных выплат? На думку многіх незалежных назіральнікаў, увесь гэты бюракратычны "заварот" вакол пенсій — толькі частка куды больш важнай праблемы. І тая праблема — у недасканаласці, архаічнасці фінансавай сістэмы. За столькі гадоў рэформ (ці псеўдарэформ) так і не было створана пасапраўднаму рэальных магчымасцяў для зберажэнняў і накапленняў. Верагодна, для цяперашніх расійскіх заканатворцаў і кіроўцаў пенсіённае пытанне — ніякая не праблема. Пакуль высокая цана на газ і нафту, можна пакінуць усё як ёсць, уключаючы салідарную пенсіённую сістэму, якая цалкам залежыць ад магчымасцяў Пенсіённага фонду і Дзяржаўнага бюджэту. І тут нічога дзіўнага ў тым, што ўрад РФ падвышае пенсіі ўсім пенсіянерам, незалежна ад стажу і статусу. Вось і сярэдні памер пенсій ужо "абскакаў" прыбалтыйскія сярэднія пенсіі. Але ці варта ўзрушацца, асабліва на фоне дэмаграфічнай праблемы, якая на вачах робіцца мінай запаволенага дзеяння?..

Беларускі варыянт

У беларускім пенсіённым балоце — і конь не валяўся... Калі што і абмяркоўваецца, то хіба адно — калі і на колькі гадоў павысяць пенсіённы ўзрост. Пра нейкія паі, недзяржаўныя фонды, полісы накапляльнага страхавання — гэта ўсё капіталістычныя "штучкі-дручкі", гэта не для нас. Затое з высокіх трыбун ледзь не плаксівыя заклінанні: дзяржава стараецца, робіць усё магчымае і ўсё такое, але ж Беларусь бедная, бо няма ў нас ні таго, ні гэтага — ні нафты, ні газу (пра велізарныя калійныя радовішчы не ўзгадваецца, як і пра нашы лясы, азёры, балоты)... А яшчэ, як бы спакваля, улада і апраўдваецца: бедных стала на 30% болей, таму нічога не застаецца, як падкарэкціраваць бюджэт пражытачнага мінімуму... І тут жа запэўнівае: маўляў, не варта хваляваецца за пенсіі. Калі і будуць нейкія змены ў пенсіённым заканадаўстве, то нічога кепскага не прагназуецца: пенсіённая ж сістэма — дзяржаўная...

Правільна — цалкам дзяржаўная, таму і не зацікаўлена ў розных там недзяржаўных пенсіённых фондах. Лепш ураўнілаўка, і каб лейцы толькі ў руках кіроўцы — так лацвей трымаць народ у залежнасці. Для нас усё яшчэ найлепшая — пенсіённая сістэма "жалезнага" Бісмарка...

Георгій ЧЫГІР.

Сярэднія пенсіі ў краінах свету (на пачатак 2012 г.)

Краіны свету	Сярэднямесячная пенсія, дол. ЗША
Аўстрыя	2900
Фінляндыя	2800
Данія	2600
Германія	2500
Ізраіль	2500
Іспанія	2200
ЗША	2000
Польшча	1050
Эстонія	750
Латвія	550
Расійская Федэрацыя	330
Казахстан	260
Азербайджан	200
Украіна	150
Беларусь	**130**
Кыргызстан	80
Таджыкістан	40

КАНФЛІКТ

Царква ў аблозе

Вернікі абшчыны "Новае жыццё" пачалі кругласутачную малітву

Такое рашэнне прыняў савет царквы. 24 гадзіны ў суткі вернікі будуць знаходзіцца ў будынку царквы і прасіць Бога аб тым, каб ён дазволіў уладзе адумацца і абараніў іх (прыхажан). Бо ў чарговы раз улады не знайшлі больш актуальнай праблемы, як высяленне хрысціян веры евангельскай з будынка, які яны ў свой час законна атрымалі і адрамантавалі сваімі рукамі.

"Гэта пакуль усё, што мы выпрацавалі на пасяджэнні савета", — адзначыў юрыст Сяргей Луканін. Па яго словах, вернікі нават не разглядаюць варыянт добраахвотнага высялення з будынка, якое больш за 20 гадоў таму яны пабудавалі сваімі рукамі на месцы напаўразваленага кароўніка.

Абшчына хрысціян поўнага Евангелля "Царква Новае жыццё" атрымала прадпісанне Гаспадарчага суда Мінска, згодна з якім да 11 гадзін раніцы 5 снежня павінна вызваліць будынак па вуліцы Кавалёва, 72. У адваротным выпадку судовыя выканаўцы пагражаюць вернікам прымусовым высяленнем.

Дарэчы, каля сямі гадоў Мінгарвыканкам спрабуе выселіць царкву "Новае жыццё". Яшчэ ў 2005 годзе гарадскія ўлады пазбавілі рэлігійную абшчыну права карыстання зямельным участкам, хаця ён быў выдзелены ў бестэрміновае карыстанне. У кастрычніку 2006 года вернікі нават вымушаны былі праводзіць пост-галадоўку, якая доўжылася каля месяца. Тады галадоўшчыкі змянялі адзін аднаго, таксама пастаянна знаходзячыся ў будынку царквы. Такі малітоўны пратэст спыніўся толькі пасля таго, як улады адступілі. У абарону "Новага жыцця" тады выступілі прадстаўнікі дэмакратычных сіл, краіны ЕС, замежныя палітыкі, святары, рэлігійныя аб'яднанні.

Тым не менш у 2009 годзе ўлады пазбавілі суполку права ўласнасці на будынак царквы, а ў ліпені 2010-га Гаспадарчы суд Мінска наклаў на суполку санкцыі ў памеры 258.000.000 рублёў за "забруджванне навакольнага асяроддзя". Вернікі палічылі дзеянні ўлад незаконнымі і вырашылі не выплачваць гэтую суму. Апошнія паўтара года ўлады не рабілі ніякіх дзеянняў у дачыненні да царквы. Што здарылася зараз, чаму раптам зноў узнікла сітуацыя абвастрэння — не зразумела.

Дарэчы, за 20 гадоў існавання "Новае жыццё" атрымала больш за тры дзясяткі судовых пазоваў, пастар царквы Уладзімір Ганчарэнка і юрыст Сяргей Луканін неаднаразова падвяргаліся адміністрацыйнаму пераследу. Гэта з аднаго боку. А з другога боку, "Новае жыццё" займае актыўную пазіцыю па самых надзённых праблемах беларускай рэчаіснасці, у тым ліку выступае ў абарону палітвязняў.

Алена НОВІКАВА.

СЛЫШАЛИ?

Нацбанк начал платить выдающимся студентам

Студенты-отличники, проявляющие интерес к банковской сфере, теперь могут получить стипендию от главного банка страны. Первые стипендиаты уже отобраны. В течение текущего семестра им будет выплачено в общей сложности 72,5 миллиона рублей.

Об этом сообщает управление информации и общественных связей Нацбанка.

Стипендии выплачиваются 21 учащемуся из четырех вузов страны: БГУ (6 стипендиатов), БГЭУ (5 стипендиатов), БГУИР (2 стипендиата) и Полесского государственного университета (8 стипендиатов). Студенты других белорусских вузов на материальную поддержку от Нацбанка претендовать не могут.

Размер стипендии составляет 5 базовых величин, или 500 тысяч рублей. Для детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей, предусмотрена большая сумма — 7 базовых величин. Кроме того, выдающимся студентам предоставляется возможность проходить практику в Нацбанке (на первоочередной основе) и даже получить там работу.

Претендовать на стипендию могут только студенты 3—5-х курсов дневной формы обучения, чья успеваемость не падает ниже 9—10 баллов. Еще одно обязательное условие — успешные научные исследования по актуальным вопросам банковской деятельности.

АКТУАЛЬНА

Як зарабіць грошы на жыллё?

А.Лукашэнка заявіў, што дзяржава дапаможа вырашыць жыллёвае пытанне толькі асобным катэгорыям насельніцтва, а астатнія павінны пра гэта паклапаціцца самі.

"Спадзявацца, што дзяржава ўсім пабудуе жыллё, кватэры, дамы, як і спадзявацца на тое, што дзяржава дасць усім ільготны крэдыт пад 5%, — гэтыя надзеі трэба адкінуць", — сказаў кіраўнік дзяржавы.

"Дзяржава дапаможа тым, хто не можа гэтага зрабіць, а астатнія павінны зарабляць грошы і іх укладваць, у тым ліку ў будаўніцтва", — падкрэсліў ён.

Паводле яго слоў, дзяржава, па аб'ектыўных прычынах, не можа ў ранейшых аб'ёмах фінансаваць жыллёвае будаўніцтва. У сувязі з гэтым, адзначыў А.Лукашэнка, *"неабходна шукаць альтэрнатыўныя крыніцы, больш шырока прыцягваць прыватны бізнес"*.

МІЖ ІНШЫМ

Кватэра не абавязкова павінна быць новай

У апошнія месяцы назіраецца попыт не толькі на новабудоўлі, але і на квадратныя метры на другасным рынку жылой нерухомасці.

Так, у студзені—кастрычніку было заключана больш за 8,3 тысячы здзелак куплі-продажу такіх кватэр, што на 18,5% больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Пра гэта паведамляе belta.by са спасылкай на аддзел кансалтынгу і аналітыкі групы кампаній "Твая сталіца".

Прычым за апошнія тры месяцы часцей за ўсё здзяйснялі здзелкі куплі-продажу з кватэрамі ў дамах 2000—2012 гадоў пабудовы. Выбар пакупнікоў на карысць такіх кватэр абумоўлены ў першую чаргу павышэннем патрабаванняў да якасці кватэр. *"Усё больш здзелак ажыццяўляецца з мэтай паляпшэння жыллёвых умоў, а не ўкладання свабодных сродкаў, таму да выбару кватэры людзі падыходзяць больш старанна"*, — распавядаюць спецыялісты.

Што тычыцца коштаў, то цэннік на квадратны метр у новабудоўлях і кватэрах на другасных рынку нерухомасці амаль не адрозніваецца. Сярэдні кошт квадратнага метра — 1220 дол., аднапакаёвыя кватэрты восенню прадаюцца па 1290 дол. за квадратны метр, двухпакаёвыя — 1240 дол., а трохпакаёвыя — 1120 долараў.

Вера ВІР.

БЕЛАРУСЬ: МОДЕРНИЗАЦИЯ, ВЗГЛЯД В БУДУЩЕЕ

Гражданское общество Беларуси дискутирует о разумных границах своей политизации

Вызовы, с которыми сталкивается гражданское общество, ставят его перед непростым выбором. Становиться на путь политизации или пытаться и дальше без лишнего шума заниматься своим делом, несмотря на давление со стороны государства? Есть ли золотая середина в особых белорусских условиях?

Этот вопрос обсуждался на конференции Национальной платформы Форума гражданского общества "Восточного партнерства", которая состоялась 16 ноября в Минске. По итогам конференции была принята концепция развития белорусской Национальной платформы.

В принятом варианте концепции предусматривается значительное расширение повестки дня и полномочий Национальной платформы, усиление ее "субъектности". По мнению некоторых экспертов, ее работе придается оттенок политической деятельности.

Авторами и сторонниками такой трактовки функций гражданского общества стали **Влад Величко** (глава международного консорциума "ЕвроБеларусь") и эксперт Агентства гуманитарных технологий **Татьяна Водолажская**.

Второй вариант, поддержанный меньшинством участников, предлагал не уходить от установленного формата деятельности организаций гражданского общества и не становиться на путь их политизации. Проводниками этой идеи были аналитик Белорусского института стратегических исследований (BISS, Вильнюс) **Денис Мельянцов** и глава "Офиса за демократическую Беларусь" (Брюссель) **Ольга Стужинская**.

Большая битва или малые дела?

Влад Величко уверен, что "Нацплатформа должна быть более гибкой и не ограничивать себя исключительно рамками повестки дня "Восточного партнерства".

Собеседник БелаПАН считает, что надо развивать предложенные Евросоюзом платформы "Восточного партнерства", "Европейского диалога о модернизации с Беларусью", а не ограничивать себя их форматом.

Кроме того, принятый вариант концепции наделяет Национальную платформу более широкими функциями в вопросе выражения консолидированного мнения всего гражданского общества.

"Безусловно, плюрализм мнений — очень важный демократический механизм, однако в ряде случаев требуется консолидированность мнений, позиций, оценок, намерений", — добавляет Влад Величко.

Денис Мельянцов, напротив, видит в новой концепции желание поставить гражданское общество на политические рельсы: *"Национальная платформа теперь будет решать политические задачи, такие как борьба с властью"*.

Вместе с тем, подчеркивает политолог, политическая деятельность не является целью многих организаций, входящих в эту платформу. *"Если кто-то хочет заниматься политической борьбой, то есть множество политических партий, и можно реализовывать свои амбиции там"*, — считает Денис Мельянцов.

Так, среди проголосовавших против, ОО "Белорусская ассоциация журналистов", "Белорусский Хельсинкский комитет", незарегистрированный правозащитный центр "Весна", "Офис за демократическую Беларусь", Белорусский институт стратегических исследований и несколько других организаций.

Политизация против профессионализма и эффективности

Между тем для некоторых сфер гражданского общества излишняя политизация опасна даже не столько репрессиями, сколько разрушением фундаментальных принципов деятельности. Независимость здесь является не просто профессиональным долгом, но и залогом хоть сколько-нибудь эффективной деятельности.

Одна из областей, в которых эффект "баррикадности" снижает качество работы, способен подорвать общественный авторитет и доверие, — это журналистика.

Когда журналист начинает следовать "линии партии", выполнять политические установки, в первую очередь бороться, а не информировать или анализировать, он ставит под удар профессионализм. Получается пропаганда, которая сродни государственной и имеет мало общего с настоящей журналистикой.

А сильно ли вы будете верить политически ангажированным социологам? Они должны быть нейтральными в своих исследованиях и выводах.

Та же история с правозащитниками. Они призваны заниматься защитой любого незаконно осужденного или подвергнутого репрессиям человека. Они — как врачи, которые не могут отказать в помощи из-за того, что больной — коммунист или либерал, националист или анархист. Политизация в такой чувствительной сфере просто недопустима.

Поэтому отказ БАЖ, БХК и "Весны" подписать новую концепцию объяснить несложно. Невозможно работать на поприще независимой журналистики или правовой помощи, когда тебя вынуждают идти в русле "консолидированного мнения" некой надстроечной структуры.

А некоторые организации — профсоюзы, аналитики, экологи — для достижения своих целей вынуждены порой сотрудничать с государством и его органами. *"Политизация будет ставить под удар их уставные цели: невозможно решать свои повседневные задачи, участвуя одновременно в политической борьбе"*, — считает **Денис Мельянцов.**

Белорусская специфика: пройти по лезвию

Влад Величко же отвергает обвинения в адрес авторов документа: *"Достаточно почитать текст концепции, чтобы убедиться, что он вообще не затрагивает темы политических целей, а концентрирует внимание на расширении повестки дня и большей субъектности Нацплатформы"*.

Но тогда как понимать слова другого сторонника принятой концепции — философа **Владимира Мацкевича**: *"Судьбоносная миссия Нацплатформы — давление на нашу власть"?*

Если именно так будет реализовываться новый план действий по консолидации гражданского общества, то опасения противников концепции вполне разумны.

Неправительственные организации, вытесненные на политическое поле, мало того что не смогут полноценно заниматься своей деятельностью, но и рискуют сузить шансы на широкое общественное признание.

Власть неспроста прикладывает серьезные усилия для борьбы с негосударственными объединениями. Суть и миссия гражданского общества состоит в том, что свободные граждане без государства, внешнего контроля и политики вообще, объединившись, сами решают свои проблемы.

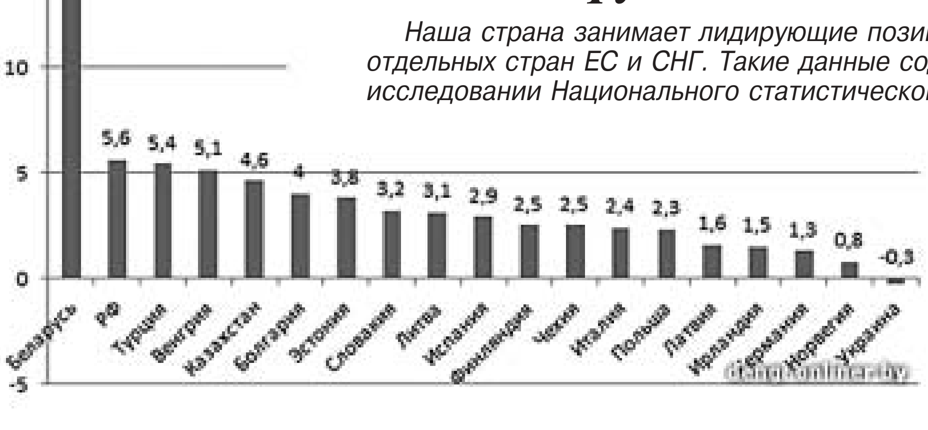
Найти рецепт выживания гражданскому обществу сейчас очень непросто. Да, в специфической белорусской ситуации за цивилизованные рамочные условия для третьего сектора его же представителям надо и бороться. Но важно не перейти черту. Оказавшись на одной политической обочине с маргинальными оппозиционными партиями, общественные организации не смогут выполнить свою главную функцию — показать народу возможности самоорганизации.

Артем ШРАЙБМАН, аналитик.

ПАРАЛЛЕЛИ

Беларусь опять в лидерах по ценам

Наша страна занимает лидирующие позиции по темпам роста цен среди отдельных стран ЕС и СНГ. Такие данные содержатся в опубликованном исследовании Национального статистического комитета.

По данным Белстата, с начала года по октябрь потребительские цены в Беларуси выросли на 18,1%, что позволило нашей стране занять и прочно удерживать лидирующую позицию в рейтинге стран по темпам роста инфляции.

Народная Воля http://www.nv-online.info
30 ЛІСТАПАДА 2012 г.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«Мы сыходзім таму, што, мякка кажучы, кіраўнік — хам»

Віцэ-прэм'ер Міхаіл Русы загаварыў пра недахоп кваліфікаваных кадраў у аграпрамысловым комплексе. І адзначыў: спецыялісты з'язджаюць з Беларусі на працу ў сельгасарганізацыі суседніх краін.

Паводле слоў намесніка прэм'ер-міністра, не затрымліваюцца на вёсцы і выпускнікі ВНУ.

"Пасля адпрацоўкі абавязковага тэрміну больш за 30% з іх змяняюць сферу дзейнасці, прычым 2 гады гэтыя 30% не адпрацоўваюць, а, будзем прама казаць, адбываюць, — цытуе Русага belta.by. — *Не заўсёды затрымліваюцца спецыялісты нават у эканамічна моцных гаспадарках, у якіх добра аплачваецца іх праца. Гэта азначае, што заробак на сённяшні дзень для нашых маладых людзей важны, але не вырашальны фактар у замацаванні на вёсцы".*

Спецыялісты з прыгранічных раёнаў, а ў апошні час і з цэнтральных рэгіёнаў краіны пачалі працаўладкоўвацца ў сельгасарганізацыі краін-суседак.

"Гэтая сітуацыя абавязвае нас па-новаму паглядзець на кадравую праблему, — гаворыць Русы. — *Спецыялістам трэба стварыць неабходны ўзровень сацыяльнага забеспячэння. Пры ўсіх цяжкасцях для ўсіх спецыялістаў і работнікаў павінен быць выхадны дзень, з меркаваннем спецыялістаў кіраўнікам любога рэгіёна варта лічыцца пры вырашэнні практычных задач, паважліва ставіцца да яго. Мы правялі апытанне, частка людзей кажуць: мы сыходзім таму, што, мякка кажучы, кіраўнік — хам".*

ПАНТЕОН ГЕРОЕВ

Человек, который обеспечил Беларуси сладкую жизнь

Каждая историческая эпоха имеет свои исторические имена. Средневековье дало нам легендарных полоцких князей, Всеслава Брячиславовича — Чародея по жизни и в политике, строителя полоцкого храма Святой Софии, первых просветителей, подвижников христианской веры — Евфросинью Полоцкую и Кирилла Туровского. В ту эпоху наши предки успешно защищали свою землю от угрозы как с Запада (Витовт), так и с Востока (Константин Острожский).

К концу XVIII века старое, традиционное, аграрное общество переживало свою кардинальную трансформацию, превращаясь в общество индустриальное, с новыми ценностями и новыми героями. Не стояли в стороне от этого процесса и белорусские земли.

Обычно, когда мы слышим слово "индустриализация", то оно напоминает нам либо про сталинские пятилетки, либо про современные промышленные гиганты, такие как наши автомобильный или тракторный заводы. Но ведь первоначально в нашей истории мы проходили другую школу индустриализации, школу классическую, рыночную, школу индустриализации — капиталистической, а не социалистической. То есть шли по тому же пути, как и экономики Великобритании, Франции, Германии.

По мере развития рыночных отношений белорусская шляхта все чаще шла по пути экономической перестройки своих владений, активно участвовала в создании новых отраслей промышленности, по-новому организовывала производство. В условиях капитализма именно на этой основе стали складываться целые династии белорусских дворян-предпринимателей. Основателем самой знаменитой такой династии XIX — начала XX в. стал **Александр Скирмунт.**

Его отец, Симон (Семен) Скирмунт, благодаря успешной государственной службе в конце XVIII в. скопил немалое состояние и удачно распорядился им. У Михала Огинского в 1782 г. он приобрел поместья Молодово и Поречье недалеко от Пинска. За три года в Молодово был построен дворец в стиле ампир. Француженка Р.Бели, посетившая Пинщину, в своих воспоминаниях отозвалась о дворце так: *"Он — как мечта при свете луны под музыку Моцарта. Колонны подобны на лилии, поддерживающие гирлянды, фасад, как снежное изваяние, развертывает легкие и полные грации мотивы".* Комнаты и залы дворца украшали парадные портреты предков Огинских и Скирмунтов, живопись европейских мастеров, гобелены и старинная мебель. Вокруг устроили парк в английском стиле.

Как видим, поначалу все шло в старом, традиционном, духе и не выходило за рамки красивой панской затеи. И по сей день старинные парки, а кое-где и сохранившиеся усадебные постройки составляют романтическую и неотъемлемую часть белорусского ландшафта. Однако владениям Скирмунтов была уготована другая судьба. Еще при жизни Симон Скирмунт передал сыну право управления имениями и капиталами. И молодой хозяин силой предпринимательского духа превратил глухой полесский угол в крупный промышленный центр.

Александр Скирмунт родился в Молодово в 1798 году. В 20 лет он окончил физико-математический факультет Виленского университета со степенью магистра. А затем для продолжения учебы отправился в Германию и Францию, где провел несколько лет, изучая практическое применение химии.

Став полноправным хозяином владений, Александр Скирмунт с энтузиазмом берется за дело и в 1830 г. строит в Молодово сахарный завод — первый в белорусских губерниях. Свою роль здесь сыграло не только знакомство с передовым западноевропейским опытом, но и то, что в год открытия завода Скирмунт получает государственную привилегию (патент) на собственное изобретение в области сахарного производства: аппарат с использованием пара для ускоренного испарения сахарного сиропа.

Сущность изобретения состояла в применении так называемого проката — металлической поверхности с небольшим наклоном, по которой стекал тонким слоем сахарный сироп, нагреваемый снизу паром. Прокат позволял значительно ускорить технологический процесс: вместо обычных 4—5 часов при огневом нагревании на прокате выпаривание длилось только 3—4 минуты. Это была первая в мировой практике установка непрерывного действия по получению сахара.

Получив 10 декабря 1830 г. государственную привилегию сроком на 10 лет, Александр Скирмунт стал первым официально признанным белорусским изобретателем.

Сегодня изобретательская, инновационная, деятельность нередко становится символом успеха. Тот же Билл Гейтс стабильно входит в число богатейших людей мира. Но почти два столетия назад по этому пути пошел белорусский предприниматель Александр Скирмунт.

Как мы знаем, в современной Беларуси четыре сахарных завода. И они вполне позволяют достичь "сахарной безопасности" страны. Ведутся разговоры и о строительстве пятого сахарного завода, что позволит нарастить экспортный потенциал отрасли. Жаль только, что при этом мы не вспоминаем имя того, кто первым захотел обеспечить белорусам "сладкую жизнь".

Нельзя сказать, что первый опыт предпринимательской деятельности Скирмунта оказался целиком удачным. Водяной двигатель и скромные успехи при возделывании новой для тех мест технической культуры — сахарной свеклы — сдерживали производство. К тому же через несколько лет после основания завод сгорел. И хотя он был восстановлен, производил всего 300 пудов сахара в год.

Гораздо успешнее пошли дела на новом детище Скирмунта — суконной фабрике. Александр Семенович сам разработал всю технологию, закупил заграничное оборудование, пригласил из Германии опытных мастеров, которые провели обучение местных рабочих из крестьян. В 1836 г. фабрика дала первую продукцию и вскоре выдвинулась в лидеры своей отрасли.

Продукция фабрики шла на всероссийский рынок. О ее высоком качестве говорят награды, полученные на отечественных и международных выставках. Например, серебряная медаль на Мануфактурной выставке 1865 г. в Москве, золотая медаль на московской Всероссийской художественно-промышленной выставке 1882 г., серебряная медаль Всероссийской промышленной и художественной выставки 1896 г. в Нижнем Новгороде, награды всемирных выставок в Париже (1867 и 1878 гг.) и Вене (1873 г.).

Молодово. Усадебный дом Скирмунтов.

В разные годы число рабочих на фабрике колебалось от 200 до 450 человек. Большинство рабочих жило при фабрике. Для них были построены четыре дома с 90 квартирами для семейных и четыре общежития для несемейных рабочих. Владелец оплачивал питание рабочих, их жилье и содержал за свой счет доктора и больницу. Действовало училище, где детишек рабочих бесплатно учили грамоте и ткацкому ремеслу.

Умелых работников Александр Скирмунт отправлял учиться за границу, расходы при этом брал на себя, и это давало свои результаты. Например, директор фабрики начинал простым красильщиком, а благодаря своим способностям и трудолюбию достиг места управляющего.

Через 30 лет после своего первого опыта сахарного производства Александр Скирмунт вновь решил возродить его в своем поместье. Теперь он действует с большим размахом. Новый сахарный завод, построенный в имении Поречье, в 50 раз превосходил своего молодовского предшественника по объемам производства, и работало на нем в 10 раз больше рабочих. Размещался завод в четырехэтажном каменном здании на берегу реки Ясельды, имел несколько паровых машин и вырабатывал за сезон до 15 тысяч пудов сахара. Продукцию сбывали в Петербург, Киев, Варшаву, соседние губернии. Она неоднократно экспонировалась на российских и международных выставках, в том числе на всемирных в Вене в 1873 г. (похвальный диплом) и Париже в 1878 г. (бронзовая медаль).

Деловая хватка у Скирмунта, безусловно, была, но нельзя сказать, что им руководила исключительно страсть к наживе. Ведь он не только развивал свои предприятия, но и помогал другим промышленникам. Так, в своем имении Альбрехтово под Пинском он отдал варшавскому купцу Роберту Ботте земельный участок и постройки для организации фабрики стеариновых и восковых свечей и туалетного мыла — производства абсолютно нового для того времени. Вскоре эта фабрика стала одним из крупнейших предприятий такого рода в Российской империи.

Наверное, у Александра Скирмунта был свой непростой выбор, своя дилемма. Едва ли в глубине души он, представитель древнего рода, ведущего свое начало как минимум с XV века, мог считать Российскую империю своим Отечеством. Но борьбе с самодержавием с оружием в руках (а такие шансы у него были — и в восстании 1830—1831 гг. и в восстании 1863—1864 гг.) он предпочел борьбу за экономическую самостоятельность своей Родины.

В Молодово, на его могильной плите, высечено — "реформатору". Человеку, который предпочел созидательный труд революционным потрясениям.

Предпринимательская инициатива Александра Скирмунта не утонула в полесских болотах. По примеру отца Александр Скирмунт еще при жизни — в 1860 г. — передал управление фабриками в Поречье старшему сыну — тоже Александру, а Молодово — сыну Генриху. 22 июля 1870 г. в 72-летнем возрасте патриарх белорусского предпринимательства и основатель предпринимательской династии умер в Германии, куда выехал на лечение.

В конце XIX в. родовые имения оказались разделенными между шестью сыновьями и пятью дочерьми Александра Скирмунта. И наследники не разрушили то, что немалым трудом было создано их отцом. Реконструировались поречские фабрики, создавались новые предприятия, приумножалось великолепие молодовского дворца.

Новая историческая эпоха превращала предпринимателей в активную политическую силу. Внук Александра Скирмунта — Роман — возглавил правительство Белорусской Народной Республики. Но это уже другая история.

Казалось бы, Полесье XIX века, болотистый край, забытый Богом и людьми, не самое лучшее место для реализации смелых деловых проектов. Однако цивилизаторская роль бизнеса и здесь ярко проявила себя. На исторической арене Беларуси на смену титанам средневековья, старомагнатским династиям Радзивиллов, Огинских, Сапег, Острожских, Ходкевичей, пришли новые династии — династии предпринимателей. И в этом ряду династии Скирмунтов и ее основателю — Александру Скирмунту — принадлежало ведущее место.

Андрей КИШТЫМОВ,
историк.

УСПЕШНЫЕ ЛЮДИ

Уроженец Минска попал в рейтинг 25 самых дорогих топ-менеджеров

*Лидером рейтинга, который составляет журнал "Форбс", назвали председателя правления ВТБ **Андрея Костина**, а наш земляк **Александр Корсик** — на 17-м месте в списке тех, кто получает самую большую зарплату.*

Сейчас Корсик — гражданин России, но родился он в Минске. В 1979 году окончил МВТУ им.Н.Э.Баумана и Дипломатическую академию при МИД СССР. В 1980—1995 годах работал в МИД СССР и России, сначала в центральном аппарате МИД, позднее в посольстве СССР и России в Великобритании. Возглавлял газовую компанию "Итера". С осени 2007-го по январь 2009 года — глава совета директоров ОАО "НК "Русснефть"", с мая 2009 года — старший вице-президент АФК "Система", сейчас возглавляет ОАО АНК "Башнефть".

Александр Леонидович женат, имеет двоих детей. Увлекается фотографией. Ездит с семьей на фотосафари в Африку.

ТЕМ ВРЕМЕНЕМ

Белорус стал одним из самых молодых в Великобритании директоров публичных компаний

34-летний Павел Бегун около недели назад был избран в совет директоров компании Printing.com PLC, акции которой участвуют в торгах на Лондонской фондовой бирже.

Компания Printing.com, штаб-квартира которой находится в Манчестере (Великобритания), является самой крупной в Великобритании компанией по разработке и изготовлению под заказ малотиражной печатной продукции и сопутствующего программного обеспечения. Сеть дизайн-студий Printing.com насчитывает более 500 единиц, а ежегодный объем выручки компании составляет более 50 млн долларов.

Павел Бегун был студентом Белорусского государственного экономического университета, затем уехал в США, закончил Университет Западного Кентукки, получил степень MBA в Чикагском университете, а в 2002 году — степень сертифицированного финансового аналитика (CFA). Он стал одним из основателей инвесткомпании 3G Capital, которая с 2004 года вошла в число наиболее эффективных инвестиционных фондов в Северной Америке. С 2010 года входит в совет директоров AlarmForce Industries Inc, самой крупной в Канаде компании по установке и обслуживанию охранных сигнализаций.

"Когда-нибудь о Павле Бегуне в Голливуде снимут фильм. Американцы любят такие сюжеты: мальчик-иностранец из простой семьи, начавший заниматься бизнесом в 11 лет с торговли на рынке бабушкиной клубникой, приехав в США, упорно работал, учился и, честно играя на фондовом рынке, стал миллионером", — *писала шесть лет назад о Павле газета "Белорусы и рынок".*

— Мои родители работали в советских учреждениях, естественно, мы жили от зарплаты до зарплаты, и мне всегда хотелось иметь даже не какие-то вещи, а уверенность в том, что завтра деньги не кончатся, — рассказывал в интервью бизнесмен. — Первая реальная возможность финансово обеспечить будущее появилась в 11 лет. На каникулах я решил подзаработать тем, что собирал в деревне у бабушки клубнику и яблоки и возил их на базар за 30 км в Бобруйск. К концу лета около 100 рублей были скоплены на "черный" день.

Потом я начал читать книжки по бизнесу и все время думал, чем бы мог заниматься сам. Сначала мы с другом стали собирать рекламу и размещать ее в СМИ. Затем от кого-то из знакомых услышал, что очень выгодно торговать металлопрокатом. С компаньоном накупили рекламных газет и справочников и уселись за телефон. Работали по-взрослому — по 8—10 часов в день, прерываясь лишь на школу.

С уроков физкультуры или труда я часто убегал, используя это время для звонков по телефону-автомату. По сути, мы занимались обычным посредничеством: находили покупателя и сводили его с продавцом. У меня всегда был низкий голос, и по телефону он, наверное, не был похож на детский. Когда приходилось самому ехать на отгрузку, то говорил, что меня прислал Павел Иванович.

На металле удалось заработать первые крупные деньги, которые частично "инвестировал в развитие" — покупал приличную одежду, оргтехнику, программное обеспечение, офисную мебель и т.д., но не менее 80% откладывал, опять же про запас.

Своими деньгами я старался не рисковать, даже когда уже учился в нархозе, и мы с компаньоном издавали газету для бухгалтеров. Было придумано несколько схем, позволявших заниматься издательством, не делая крупных прямых затрат. Например, рекламная кампания состояла в том, что нанятые нами студенты бесплатно раздавали газету в налоговых инспекциях. Широко использовался бартер: за рекламу бланочной продукции с нами рассчитывались ею же, а мы эти бланки реализовывали и получали деньги для оплаты текущих расходов. Вообще, финансово это был мой самый удачный белорусский проект. Газета стала популярной, ее тираж быстро рос.

Когда я выиграл стипендию и уехал учиться в США, то некоторое время у меня сохранялись планы вернуться в Беларусь, чтобы продолжать бизнес здесь. Но потом я увидел, что в Америке для делового человека есть неизмеримо больше возможностей, чем даже в Европе. В Старом Свете на компании часто накладываются дополнительные обременения, связанные, например, с созданием или сохранением рабочих мест. Цель деятельности американских компаний — получение максимальной прибыли, поэтому бизнес-климат здесь более здоровый...

ІНІЦЫЯТЫВА

Мікалай Мартынаў стварае прыватны пенсіённы фонд

Робіцца гэта для таго, каб прадухіліць адток кадраў з прадпрыемства.

"Сёння бачная, як снежны ком, кадравая праблема, ідзе адток кадраў у Расію і Еўропу, — цытуе члена Савета Рэспублікі, дырэктара кампаніі "Марко" Мікалая Мартынава interfax.by. — *Мы разглядаем пытанне аб прыватным пенсіённым фондзе ў рамках холдынгу, які дазволіць нам рабіць даплату нашым пенсіянерам да дзяржаўных пенсій".*

ЧУЛІ?

Адвакаты кансультуюць бясплатна

У гонар Дня юрыста беларускія адвакаты сёння, 30 лістапада, па ўсёй краіне правядуць бясплатныя кансультацыі для маламаёмных. Пра гэта паведамляе Рэспубліканская калегія адвакатаў.

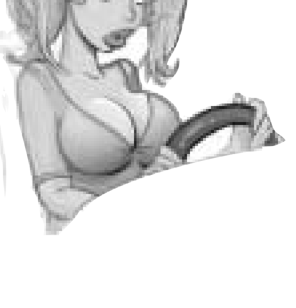
Падобныя акцыі па рашэнні РКА праводзяцца рэгулярна. У прыватнасці, прыёмы маламаёмных грамадзян на бясплатнай аснове адвакаты праводзілі 15 сакавіка — у Дзень Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, 26 чэрвеня — у Дзень стварэння адвакатуры краіны і 1 кастрычніка — з нагоды Дня пажылых людзей.

"У асноўным людзей цікавяць пытанні, звязаныя з падлікам стажу пры выхадзе на пенсію, працаўладкаваннем, пытанні сацыяльнай падтрымкі, спадчыны і іншыя. У цэлым падчас правядзення такіх кансультацый адвакаты тлумачаць дзеючае заканадаўства ў галіне працоўнага, грамадзянскага, сямейнага і жыллёвага права", — адзначаюць у калегіі адвакатаў.

ЗА РУЛЁМ

У Беларусі да 70% навучэнцаў аўташкол — дзяўчаты

Жаночая аўдыторыя прад'яўляе больш высокія патрабаванні да аўташкол. Жанчыны хочуць вучыцца вадзіць на новай імпартнай машыне, кампактнай і лёгкай у кіраванні.

Пра гэта распавёў намеснік старшыні цэнтральнага савета ГАА "ДТСААФ" **Уладзімір Сераштан.**

"*У апошні час мы заўважылі тэндэнцыю па павелічэнні колькасці маладых дзяўчат, якія прыходзяць вучыцца для атрымання вадзіцельскага пасведчання*, — цытуе belta.by Сераштана. — *Сёння ў краіне 60—70% навучэнцаў — гэта дзяўчаты".*

А Правілы дарожнага руху часцей парушаюць мужчыны

Прычым тыя, хто мае малы вадзіцельскі стаж.

Такую тэндэнцыю адзначыў старшы інспектар УДАІ МУС Беларусі **Станіслаў Салавей.**

"Калі ўявіць партрэт парушальніка Правілаў дарожнага руху, то гэта будзе малады кіроўца — прычым маецца на ўвазе і стаж, і ўзрост — гадоў 20 —25, да 30", — прыводзіць словы інспектара belta.by.

Асцярожна: хамы на дарозе!

Людзей, якія прывыклі да агрэсіўнага тыпу кіравання, немагчыма навучыць культурным паводзінам на дарозе.

Такога меркавання прытрымліваецца намеснік дырэктара УП "Белтэхагляд" **Міхаіл Свістун.**

Статыстыка сведчыць аб тым, што 80% дарожна-транспартных здарэнняў адбываецца з-за асабістай недысцыплінаванасці кіроўцаў.

Існуюць людзі з агрэсіўным тыпам кіравання, якіх у аўташколе немагчыма навучыць этыцы і дысцыплінаванасці на дарозе, пераканаваны эксперт.

"Можна павялічыць колькасць гадзін, адведзеных на дадзеную праграму, але калі агрэсіўнасць — індывідуальная асаблівасць чалавека, то яго ўжо не перавучыць", — сказаў ён. У пацвярджэнне яго слоў старшы інспектар УДАІ МУС Беларусі **Станіслаў Салавей** адзначыў: *"Калі чалавек у жыцці паводзіць сябе па-хамску, гэтак жа ён будзе паводзіць сябе і за рулём".*

ДЕЛА ИНТИМНЫЕ

Белорус собирается сколотить состояние на секс-роботах

*Предприниматель из Минска **Александр Козлов** не скрывает амбициозных планов — он думает стать самым богатым человеком на Земле, запустив в массовую продажу электрических любовников.*

"От импотенции не застрахован ни один мужчина", — говорит он.

"...А еще мы планируем выпускать секс-роботов", — с этого момента наша увлекательная беседа стала просто захватывающей. Многие уже заочно знакомы с бизнесменом — он разъезжает по Минску в машине, на крыше которой восседает девушка-манекен и приглашает всех обращаться в фирму по созданию роботов-двойников.

Александр увлекался робототехникой всегда, наверное, поэтому и решил свой бизнес связать с моделированием — на его предприятии делали манекены. Например, для коллектива **Александра Пескова**: пока артиста нет, костюмчики примеряют на его двойника, и сразу видно — сидит или нет, идет или не очень. А у робота возможностей и того больше! Конечно, речь не идет о созданиях, которые похожи на голливудских трансформеров. Роботы-двойники от Александра знают всего несколько фраз и умеют повторять лишь несложные движения. Но и это уже не так мало. Например, робота можно одеть в костюм Деда Мороза и отправить его поздравлять прохожих. Или нарядить в форму инспектора ГАИ и поставить на опасном участке дороги — куда более правдоподобный страж, нежели фанерные "гаёвые".

А вот на производство секс-роботов Александр отважился не так давно. Сейчас как раз готовится пробная модель электронного "мачо".

"Мне повезло — предвижу на десять лет вперед", — так Александр объяснил "Народной Воле" свое желание заняться созданием роботов.

"*Первого секс-робота сделали американцы — уже продано более 40 тысяч моделей куклы Рокси,* — рассказывает про ситуацию на рынке Александр. — *Конечно, с женской моделью куда проще, мужчины-то активнее в сексе. Да американка Рокси ничего и не может — только глазами водит и задает парочку глупых вопросов. А у нас мужчина активный! Мастер спорта международного класса! 24 часа в сутки доступный и питается только электричеством из сети. Ни стирать не надо, ни убирать за ним — идеальный вариант*".

Конечно, сразу хочется взглянуть на этого спортсмена, красавца (а если клиент пожелает, то и комсомольца), но глядеть пока не на что. Александр и его работники только трудятся над созданием прототипа робота-любовника. Как любой родитель, бизнесмен возлагает на свое детище большие надежды.

"Тему сексуальных взаимоотношений в семье описывают всегда как-то однобоко — когда все хорошо, — рассуждает будущий владелец производства секс-роботов. — *И никто не может сказать, что делать семье, в которой муж стал импотентом. Если случилась такая драма, то мы можем помочь. Например, изготовить копию мужа. Если есть какая-то фантазия, то мы можем ее осуществить. Например, нравится женщинам Филипп Киркоров или муж Наташи Королевой Тарзан. Ха! Хотите Тарзана — будет вам Тарзан.*

Сейчас мы пропагандируем новый вид секса втроем: муж будет давать тепло и ласку, а его механическая модель — физическое удовольствие, в десятки раз мощнее, чем может доставить любой мужчина. Такое там будет наслаждение, что люди будут по нему диссертации защищать!"

Мощь механического любовника будет легко восполняемой. Александр и его коллеги работают сразу над двумя видами моделей: одни будут на аккумуляторах, другие снабжены проводными "хвостами" и будут работать от сети. Так что райское наслаждение можно будет получать везде, где только есть розетка и место для компьютера. Знойный мастер спорта международного класса будет управляться при помощи компьютера. Никаких тебе долгих объяснений и уговоров: нажал кнопку — и робот делает то, что желает хозяйка.

Александр может часами рассказывать о будущем роботе-любовнике. И его не смущают протесты блюстителей нравственности. Инженер свято уверен — все моральные дилеммы возникают из-за поведения живых людей, а не роботов.

"Мужчины обижаются, когда говорю, что все они — мои потенциальные клиенты, — продолжает предприимчивый минчанин. — *Я наоборот хочу помочь! Никто ведь от импотенции не застрахован. Хочется тебе почитать газету, а жена в постель тянет — так дай ей пульт в руки и сиди себе читай. И все довольны!*"

По словам Александра, женщины тоже воспринимают идею производства секс-роботов неоднозначно. Даже сотрудницы фирмы бизнесмена разделились на три лагеря: одни категорично против, другие за, ну а третьи молчат...

"Только в Беларуси 3,5 миллиона взрослых женщин, и каждая захочет иметь нашего робота, пусть и в чулане его прятать, — озвучивает подробности бизнес-плана коммерсант. — *Я думаю, что благодаря своей разработке я стану самым богатым человеком на Земле. Хотя **стоимость серийной модели планирую не поднимать выше тысячи долларов**. Для тех же россиян это не деньги! Да и наши дамы за несколько месяцев на такого мужчину заработают.*

*Ну а если говорить об **индивидуальной модели, то ее цена будет на уровне 20 тысяч долларов***".

Самое сложное, признает Александр, это так называемая скульптурная часть, когда лепится тело. Процесс может затянуться на 3—4 месяца. Но уж когда все работы будут закончены, никто не сможет остановить парад роботов-любовников из Минска...

Мария МАЛЕВИЧ.

РАКУРС

Уделит ли новый министр спорта внимание ветеранам?

В нашей стране уже около десяти лет функционирует белорусское общественное объединение "Ветераны физической культуры и спорта", которое на сегодняшний день объединяет около трех тысяч человек, известных в прошлом спортсменов и тренеров, причем филиалы объединения существуют во всех областях и столице.

Инициаторами и создателями этой нужной ветеранам организации были заслуженный тренер СССР, орденоносец **Виктор Путьков** и заслуженный тренер БССР **Альберт Гетман**. Идейным вдохновителем и покровителем был заслуженный деятель физической культуры БССР, Герой Советского Союза **Виктор Ливенцев**, к сожалению, уже ушедший из жизни... В настоящее время объединение возглавляет известная гимнастка, чемпионка Олимпийских игр в Мюнхене **Антонина Кошель**.

За прошедшие годы ветеранский союз сделал немало добрых дел. И в первую очередь усилия руководителей и актива были направлены на социальную поддержку ветеранов и их семей. Оказывается посильная материальная помощь, но, нужно признать, она явно недостаточная. А ведь нынешние члены ветеранского союза в прошлом приносили славу стране!

Почему все забыли, что забота о ветеранах — государственная обязанность руководителей всех рангов? Не пора ли с таких горе-руководителей строго спросить за их равнодушие и безразличие к судьбам тех, кто им приносил и почет, и высокие должности? Да, к сожалению, в нашей жизни на словах одно, а на деле другое... Наши спортивные чиновники привыкли списывать все на объективные трудности, особенно материальные, при этом зачастую пуская народные деньги на ветер. Надеюсь, что новый министр спорта и туризма **Александр Шамко** уделит должное внимание ветеранам спорта.

С уважением —

Юрий ЯСИНСКИЙ, ветеран спорта, заслуженный тренер БССР.

Минск.

РАЗУМНЫ ДОМ

Жыллё, якое дапамагае эканоміць

Чым бліжэй да зімы, тым страшней глядзець на лічбы ў жыроўках. А як не перавысіць норму спажывання электраэнергіі і не ўключыць дадатковы абагравальнік, калі батарэя грэе вуліцу, а з аконных шчылін дзьме, як ты іх ні заклейвай?

Ці можна зрабіць, каб "камуналка" не біла па кішэнях беларусаў? І ці дапамогуць у гэтым "эканомныя" дамы?

Не ўсё, што цёплае, — энергаэфектыўнае

Мусіць, кожны беларус, што жыве ў горадзе, бачыў, як падчас капрамонту старыя пяціпавярхоўкі абшываюць пенапластавымі плітамі. Жыхары пасля такіх пераробак шчаслівыя — нарэшце дома цёпла! Між тым любы спецыяліст прызнае: новая абшыўка не ператварае старыя "хрушчоўкі" ў эканамічныя дамы. Куды там! Іх проста прыводзяць да мінімальных стандартаў 5—6-гадовай даўніны... Што рабіць — у новае жыллё ўсіх не пераселіш. Мадэрнізацыя — ужо вялікая справа, але, на жаль, такіх мер недастаткова.

"Рэканструяваць дамы і прыводзіць іх да больш-менш эканамічнага стану куды даражэй, чым адразу будаваць энергаэфектыўныя, — зазначыў "Народнай Волі" архітэктар **Алег Аўсянка**. — *У нас у краіне, на жаль, большасць дамоў будуецца па мінімальных нормах, бо так танней. І ўжо праз пяць гадоў, калі будуць зацверджаны новыя нормы, прыйдзецца праводзіць цеплавую рэабілітацыю і яшчэ комплекс мер па давядзенні аб'екта да новых стандартаў".*

Уцяпленне "хрушчовак" панэлямі — толькі адзін элемент з вялікай колькасці мер, што могуць зрабіць канкрэтнае жыллё і ўвесь горад, а потым і ўсю краіну энергаэфектыўнымі. Файна, калі да гэтых касметычных працэдур далучаюць замену дзвярэй і акон, аўтаматычную рэгуліроўку ацяплення. Канешне, прасцей адразу будаваць дом эфектыўным, але і гэта не такая простая справа...

ТОЛЬКІ ФАКТЫ

Дзякуй, але не...

Зараз у Беларусі дамы будуюцца з узроўнем спажывання цеплавой энергіі ў сярэднім 90—110 кВт г/м^2 ў год, у "хрушчоўках" ён дасягае 250 кВтг/м^2 у год. Але ўжо да 2020 года будаўнікі могуць зрабіць нашы дамы настолькі эфектыўнымі, што паказчыкі не будуць перавышаць 30—40 кВтг/м^2 у год. Могуць, але ці зробяць?

Адкрыта ў гэтым не прызнаецца ніводны з забудоўшчыкаў Беларусі, але ў прыватнай размове кожны падкрэсліць — будаваць энергаэфектыўнае жыллё ў Беларусі нявыгадна.

На пытанне, ці возьмецеся вы за такі праект, адназначнай адмовай "Народнай Волі" адказалі прадстаўнікі прадпрыемстваў "Гербелінвест", фірмы "Лада ОМС — Інжынірынг", ЗАТ "Інвест-Сістэм"...

Дык дорага ці не?

Калі арыентавацца на пэўныя нормы, што ўстаноўлены ў ЕС, то нават самы энергазберагаючы беларускі дом будзе недасканалым. Мінімальныя нормы ў Еўропе для малапавярховых дамоў у тры разы вышэйшыя за нашы, для шматпавярховых — у паўтара раза. Тыя дамы, што ў нас лічацца энергаэфектыўнымі, у Еўропе — звычайныя.

Спецыялісты ў сферы будаўніцтва адзначаюць: беларускае жаданне перайсці на энергаэфектыўнае будаўніцтва згарнулася з-за крызісу. Між тым узводзіць эканамічныя дамы можна і без асаблівых выдаткаў. Трэба хаця б імкнуцца да эканамічнасці ў спажыванні рэсурсаў. Калі ў шматпавярхоўку дадаць інавацыйную сістэму вентыляцыі, зарыентаваць дом найвыгаднейшым чынам у ландшафце ды зрабіць яшчэ некалькі бясплатных аперацый, то будынак можа цягнуць на званне *пасіўнага дома* — у тры разы больш эканомнага за энергаэфектыўны. Кошты ў жыроўках у такім доме будуць вельмі-вельмі прыемнымі.

Забудоўшчыкі ў адзін голас кажуць: ***квадратны метр у энергаэфектыўным доме даражэйшы за звычайны на 100—150 долараў***. Між тым некаторыя спецыялісты, якія займаюцца распрацоўкай энергаэфектыўных мадэляў, зазначаюць, што і гэтыя страты можна зменшыць.

"Калі чалавек будуе прыватны дом і набывае дарагія і якасныя батарэі і канвектары, то яму танней і зручней усталёўваць сістэму паветранага ацяплення, — распавялі нам у адной з мінскіх прыватных архітэктурных фірмаў. — *Куды даражэй абыдзецца мантаж неабходных элементаў для традыцыйнай сістэмы ацяплення і вентыляцыі.*

Што тычыцца запатрабаванасці, то з кожным годам цікавасць да эканамічных дамоў расце. Своеасаблівы перелом у свядомасці ўжо адбыўся. Літаральна тыдзень таму да нас звярнуўся замоўшчык, якому мы будзем будаваць прыватны дом, ён папрасіў зрабіць яго жыллё энергаэфектыўным. Хоць сам ён заможны чалавек і патрэбы эканоміць у яго няма. Між тым і ён свядома імкнецца да еўрастандартаў".

Добрымі намерамі...

Профіт ад будаўніцтва энергаэфектыўных дамоў для кожнага асобнага жыхара і для краіны ў цэлым — відавочны. Але большасць навабудаў па-ранейшаму не дацягвае да статусу эканамічных. Забудоўшчыкі не жадаюць ламаць дзіды аб ветракі праблем, што непарыўна звязаны з энергаэфектыўным будаўніцтвам.

СЛОЎНІК

Энергаэфектыўны дом — будынак, асноўнай асаблівасцю якога з'яўляецца малое энергаспажыванне. У большасці развітых краін існуюць уласныя патрабаванні да стандарту пасіўнага дома. Звычайна паказчыкам энергаэфектыўнасці з'яўляецца працэнт страты цеплавой энергіі з квадратнага метра. У сярэднім гэтая велічыня складае 100—120 кВтг/м^2. Энергазберагальным лічыцца будынак, дзе гэты паказчык ніжэй за 40 кВтг/м^2. Для еўрапейскіх краін гэты паказчык яшчэ ніжэй — каля 10 кВтг/м^2.

Рэкуператар — цеплаабменнік паверхоўнага тыпу для выкарыстання цеплыні адыходзячых газаў. У адрозненне ад рэгенератара трасы патокаў цепланосьбітаў у рэкуператары не мяняюцца.

Фірма "Гербелінвест", напрыклад, пагарэла на дастаўцы ў Беларусь літоўскіх будаўнічых эканамічных панэляў. Комплекс "Скандынавія" ў Мінску пачыналі будаваць з кансоляў, што рабілі ў Каўнасе. Але валютны крызіс і непрадуманая лагістыка зруйнавалі ўсе планы забудоўшчыка. Ды яшчэ ў час аднаго з вымушаных перапынкаў будаўнічая брыгада, што набіла руку на мантажы дарагіх замежных кансоляў, з'ехала працаваць у Расію. У рэшце рэшт кампанія вырашыла выкарыстоўваць канструкцыі айчыннага прадпрыемства МАПІД. Між тым дамы, што збудаваны па літоўскай тэхналогіі, куды карысней айчынных.

"Калі паглядзець на панэль у разрэзе, то бачна, што пасярэдзіне яна ўцеплена спецыяльным слоем, — патлумачыў "Народнай Волі" першы намеснік дырэктара кампаніі "Гербелінвест" **Валерый Фрэйтак**. — *У Еўрасаюзе і Беларусі розныя будаўнічыя стандарты. Там слой уцяпляльніка большы, але і гэтыя экспартныя панэлі куды эфектыўней за МАПІДаўскія. Яны дазваляюць эканоміць цеплыню і экалагічна бяспечныя*".

Пры гэтым прадстаўнік "Гербелінвест" канстатуе: *"У нас не атрымалася. Не думаем, што нехта яшчэ з забудоўшчыкаў у горадзе паспрабуе пайсці па нашых слядах"*.

Прыбытковы камфорт

Іншыя забудоўшчыкі вучаць зарабляць на паветры. Для гэтага і прыдумана сістэмы рэкуперацыі паветра — частковага звароту энергіі. Калі тлумачыць нармальнай мовай без складаных навуковых тэрмінаў, гэта значыць, што паветра, нагрэтае ў нашых кватэрах, аддае частку свайго цяпла паветру, што прыходзіць з вуліцы. Ёсць у Беларусі і тыя, хто гэтай сістэмай паспяхова карыстаецца. Напрыклад, яна была ўсталявана ў новым мінскім доме па вуліцы Казіміраўскай.

"Мы вырашылі ўкараніць сістэму рэкуперацыі, бо мы не такія багатыя, каб выкідваць грошы на вецер, — распавядаў падчас прэзентацыі сістэмы дырэктар кампаніі ААТ "10 УНР-Інвест" **Васіль Усцінчык**. — *Зусім хутка мы прыйдзем да ўсведамлення таго, што трэба эканоміць цяпло. У Нарвегіі, дзе сярэдняя зарплата 5—6 тысяч еўра, ужо 40 гадоў таму пачалі працаваць над тэмай эканоміі энергіі. Сёння там ніводны жылы дом і адміністрацыйны будынак не абыходзяцца без рэкуперацыі — улоўлівання цяпла адыходзячага паветра".*

У новабудоўлі на Казіміраўскай пад рэкуператары адведзены асобныя пакоі на кожным паверсе. Кіруецца сістэма камп'ютарам, так што чалавеку не трэба пастаянна за ёю сачыць. Дарэчы, рэкуператар не толькі чысціць "агульнае" паветра, за яго яшчэ і плацяць разам. А вось гэта многім ужо не даспадобы. Адна справа, калі бясплатна, а з новымі нормамі спажывання электраэнергіі ці не зацягне цуд тэхнікі ў пазыкі?

"Першапачаткова мы разлічвалі спажыванне рэкуператарам электраэнергіі ў памеры прыкладна 100 КВт, але калі сістэма была ўсталявана, прымацавана і запушчана для выпрабавання, аказалася, што спажыванне не перавысіць 60 КВт, — растлумачыў Васіль Аляксандравіч. — *Прычым жыхары могуць самі рэгуляваць узровень расходу энергіі. Напрыклад, некаторым захочацца прыкрыць вентыляцыйную рашотку.*

Рэкуператар можна запраграмаваць так, каб уначы ён зніжаў абароты і працаваў, напрыклад, на 30% ад сваёй магутнасці. Жыхары самі могуць вырашаць, як ім лепш распараджацца магчымасцямі сістэмы. Можна стварыць свой рэжым. Днём, калі ўсе на працы, у кватэры паступае крыху менш паветра, увечары — больш, а ўначы магутнасць рэкуператара зноў паніжаецца".

Адначасова прыкры і смешны факт: у Віцебску таксама пабудавалі некалькі дамоў з сістэмай рэкуперацыі паветра. Вось толькі жыхарам не патлумачылі, як ёю карыстацца. У выніку некаторыя ўласнікі проста знішчылі незразумелую вентыляцыю і перарабілі на стары добры лад...

ТЫМ ЧАСАМ

Эканоміць можна і за чужы кошт

Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця вылучыў крэдыт памерам 4 мільёны долараў першаму беларускаму банку, які зможа накіраваць гэтыя грошы на фінансаванне энергаэфектыўных праектаў.

Крэдыт ад Еўрапейскага банка атрымаў МТБанк. Дзякуючы дадатковаму фінансаванню, яго кліенты змогуць займацца сучаснымі энергаэфектыўнымі праектамі на эканамічна выгадных умовах. У дадатак яны атрымаюць унікальную тэхнічную падтрымку ад спецыялістаў МТБанка і кансультантаў ЕБРР па аптымізацыі бізнес-працэсаў, звязаных са скарачэннем энергаёмістасці.

Марыя БУДНІК.

РЭЙТЫНГ

Хто інвесціруе ў Беларусь?

Хто асноўны пастаўшчык замежных інвестыцый у Беларусь?

Onliner.by склаў рэйтынг краін па аб'ёмах інвестыцый, прыцягнутых у нашу краіну.

Паступленне прамых замежных інвестыцый (ПЗІ) за 9 месяцаў 2012 года склала 1,144 млрд долараў. Паводле ацэнак Міністэрства эканомікі, па выніках бягучага года будзе забяспечана прыцягненне ПЗІ на чыстай аснове ў памеры 1,512 млрд долараў.

Характэрна, што з 1.144.000.000 долараў прыцягнутых замежных інвестыцый у рэальны сектар эканомікі (прамысловасць, гандаль і транспарт) паступіла толькі 432,7 млн долараў. Астатнія сродкі — гэта інвестыцыі ў банкаўскі сектар і сродкі ад продажу аб'ектаў нерухомай маёмасці.

Па даных беларускага МЗС, па выніках 9 месяцаў першае месца па прыцягненні замежных інвестыцый з вялікім адрывам займае *Расія* — 145,8 млн долараў. На другім месцы размясціліся **ЗША** з 65,3 млн долараў. Тройку лідараў замкнула **Літва** — 39,9 млн долараў.

З мінімальным адрывам за Літвой стаіць **Кітай,** які інвесціраваў 39,8 млн долараў.

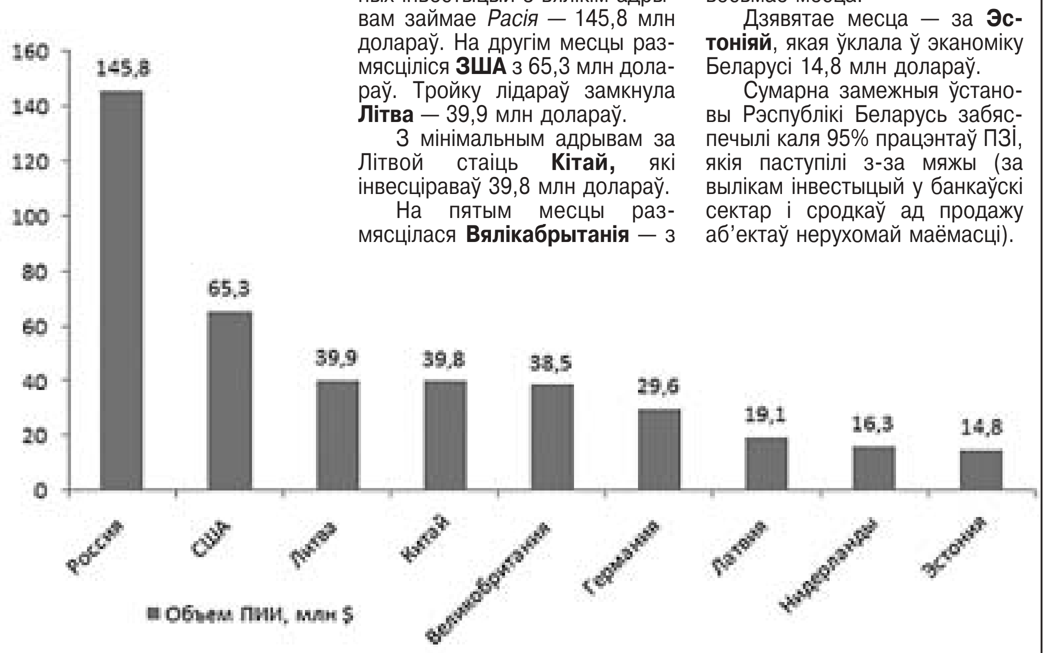
На пятым месцы размясцілася **Вялікабрытанія** — з яе ў нашу краіну прыйшло 38,5 млн долараў.

Германія інвесціравала ў Беларусь 29,6 млн долараў і заняла шосты радок рэйтынгу.

На сёмай прыступцы размясцілася **Латвія** з 19,1 млн долараў. Крыху менш інвестыцый паступіла з **Нідэрландаў** — 16,3 млн долараў, што дазволіла гэтай краіне заняць восьмае месца.

Дзявятае месца — за **Эстоніяй**, якая ўклала ў эканоміку Беларусі 14,8 млн долараў.

Сумарна замежныя ўстановы Рэспублікі Беларусь забяспечылі каля 95% працэнтаў ПЗІ, якія паступілі з-за мяжы (за вылікам інвестыцый у банкаўскі сектар і сродкаў ад продажу аб'ектаў нерухомай маёмасці).

НЕ МАГУ МАЎЧАЦЬ!

Здыміце гэты жах з эфіру!

Апошнім часам па тэлевізары даволі часта круцяць рэкламныя ролікі мабільнага аператара "Лайф" — "Тарыф "Йо", выбірай, не парся!".

На мой погляд, гэта проста дурны густ і здзек! Лічу, што гэтую рэкламу рабілі людзі, якія не паважаюць сваіх бацькоў і дзядуляў-бабуляў. Ролікі выклікаюць толькі раздражненне і жаданне як мага хутчэй пераключыць канал.

Мае нервы не вытрымліваюць, калі дэманструюць, як унук лічыць дзеда свіннёй-скарбонкай, а гэта вынікае з рэкламы, дзе на месца дзедавай галавы лепяць гэтую самую капілку!

Я супраць цэнзуры і нейкіх забарон, але гэты рэкламны ролік, на мой погляд, за мяжой этычных нормаў. І калі б прапанавалі, напрыклад, аштрафаваць за такі грубы і неразумны сцёб чыноўнікаў з Міністэрства гандлю ці нават саму кампанію, якая, напэўна, узгадняла гэтыя ролікі, я падтрымала б гэтае рашэнне не задумваючыся!

Лічу, што рэклама павінна быць прывабнай. Напрыклад, рэкламны ролік кавы "Гут" выклікае ўсмешку і хочацца нават проста так купіць гэты пачак кавы і прэзентаваць сябрам і знаёмым. А тут... Карацей, здыміце гэты жах з эфіру!

Ніна ГЕОРГІЕВА.

Мінск.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Калі пачнуць судзіць Яўгена Полудня?

Не раз чытаў у "Народнай Волі" пра крымінальную справу былога намесніка міністра ўнутраных спраў Яўгена Полудня. Падкажыце, калі распачнецца суд, — хацеў бы схадзіць і паслухаць.

Іван МІРЫНІЧ, Мінск.

Да разгляду справы былога намесніка міністра ўнутраных спраў Беларусі — начальніка міліцыі грамадскай бяспекі Яўгена Полудня суд можа прыступіць на пачатку студзеня 2013 года — так кажуць у Вярхоўным судзе.

Дакладная дата пачатку судовага разбіральніцтва пакуль не вызначана. Справа будзе слухацца ў Беларускім ваенным судзе. Цяпер матэрыялы вывучаюцца ў Ваеннай калегіі Вярхоўнага суда.

Вера ВІР.

КОРОТКО

NASA провела занятие с ожидающими конца света

Ученые из американского космического ведомства NASA убеждены: вопреки многочисленным предсказаниям, конец света 21 декабря 2012 года не наступит. “Наша планета была в полном порядке на протяжении более 4 миллиардов лет, и утверждения о том, что скоро грядет конец света, не имеют под собой никаких научных обоснований”, — отмечается в сообщении, размещенном на сайте ведомства.

Вчера ученые NASA, среди которых астроном, астробиолог и специалисты по изучению астероидов и Солнца, провели для всех желающих интернет-конференцию, в ходе которой подробно рассказали о том, почему теории о грядущем конце света являются чистой воды вымыслом.

В Аргентине начался самый большой суд по «грязной войне»

В Буэнос-Айресе начался крупнейший по количеству подсудимых процесс по делам о похищениях, убийствах, пытках и других преступлениях времен военной диктатуры 1976—1983 годов.

Перед судом предстали 68 обвиняемых, имевших отношение к секретной тюрьме, устроенной хунтой на базе элитного военно-морского училища. В их числе — Альфредо Астис, получивший прозвище “белокурый ангел смерти”, и восемь бывших пилотов самолетов, с которых узников сбрасывали в океан, часто еще живыми.

В годы правления военной хунты в Аргентине велась так называемая “грязная война”: тысячи жителей страны были схвачены и убиты без суда. Около 5 тысяч похищенных прошли через секретную тюрьму, в которую было превращено грандиозное трехэтажное здание Военно-морской школы механики в богатом северном пригороде Буэнос-Айреса.

Европа страдает от снега, торнадо и наводнений

От сильных метелей страдают в Испании: предупреждение об аномальных снегопадах объявили по всей стране. Коммунальные службы к таким объемам работы оказались не готовы: пока на дороги вывели снегоуборочную технику, на улицах успели вырасти сугробы.

На юг Италии обрушился торнадо — сильнее всего пострадал город Таранто. Во многих зданиях выбиты окна, на улицах — перевернутые машины и поваленные деревья. Ветром снесло строительный кран — он упал и разрушил цех местного завода. Пропали без вести трое рабочих, еще более 30 получили ранения.

А в Великобритании большая вода захватывает все новые территории. Затоплены почти 2000 жилых домов. Под водой оказался Оксфорд — там не ходит общественный транспорт, закрылись многие госучреждения.

Нью-Йорк пережил самый спокойный день в истории

Понедельник, 26 ноября 2012 года, станет исторической датой для Нью-Йорка. По данным правоохранительных органов крупнейшего мегаполиса США, в городе в этот день не было совершено ни одного преступления с применением насилия.

Заместитель комиссара нью-йоркской полиции Браун заявил, что в настоящее время уровень убийств в городе достиг своей самой низкой точки с 1960 года. “Число убийств по сравнению с прошлым годом снизилось на 23% и на данный момент составляет 366 случаев против 472 по итогам 2011 года”, — цитирует представителей органов правопорядка ИТАР-ТАСС. Наибольшее число убийств — 2 тысячи 245 — в мегаполисе зафиксировано в 1990 году.

В ЕС создают новый союз

Европейская комиссия представила план создания в ЕС “тесного и подлинного экономико-монетарного союза”. Он призван предотвратить дальнейшие бюджетные кризисы в еврозоне, обеспечить стабильность и процветание.

“В следующий период от 6 до 18 месяцев мы объявим амбициозную программу, которая включит шаги к бюджетной обеспеченности еврозоны, — сказал глава Еврокомиссии Жозе Мануэл Баррозу. — Мы предлагаем достичь ее как объединением усилий, так и применением инструмента конкуренции”.

Этот союз будет отвечать больше нуждам еврозоны, чем стран ЕС с собственной валютой, таких как Великобритания.

Кроме того, Еврокомиссия хочет создать полноценный банковский союз. Он тоже предназначен прежде всего для еврозоны. О нем пойдет речь на декабрьской встрече в верхах Евросоюза.

Берлин назвал Киеву условия

Сначала — демократизация и реформы, потом — сближение. Подписание соглашения об ассоциации между Европейским Союзом и Украиной зависит также от “прекращения практики избирательного правосудия”.

ЧУЛІ?

Польшча замахнулася на зімовую Алімпіяду-2022

Польшча ўсур’ёз задумалася над арганізацыяй Алімпійскіх гульняў на сваёй тэрыторыі. Пад увагу бярэцца зімовая Алімпіяда 2022 года, паведамляе Gazeta Wyborcza. У снежні ўрад прыме канчатковае рашэнне наконт падачы заявы ў Міжнародны алімпійскі камітэт.

Каб узмацніць шанцы на перамогу, прапрацоўваецца магчымасць падачы заявы разам са Славакіяй.

Польская частка гульняў праходзіла б у Закапанэ. Горадам-гаспадаром Алімпіяды быў бы Кракаў. У Закапанэ, паводле планаў, адбываліся б лыжныя гонкі і скачкі з трамплінаў. Кракаў прыняў бы хакеістаў і бабслеістаў. У Славакіі ў сваю чаргу маглі б адбыцца спаборніцтвы слаламістаў.

Заявы на правядзенне зімовай Алімпіяды-2022 прымаюцца да кастрычніка 2013 года. Пакуль пра сваё жаданне паўдзельнічаць у спаборніцтве заявілі Давос, Осла, Барселона і Львоў.

Горад-гаспадар Алімпіяды-2022 будзе названы ў 2015 годзе.

Пратэст фермераў у Брусселі

Тысячы вытворцаў малака на сотнях трактароў прыбылі ў бельгійскую сталіцу, дзе правялі двухдзённую дэманстрацыю. Яны перакрылі трактарамі дарогі ў горадзе, і многія чыноўнікі Еўрасаюза не маглі прыбыць на працу.

Фермеры патрабавалі павышэння коштаў на малочныя прадукты на 25%, каб пакрыць выдаткі на іх вытворчасць.

Даволі часта малако, выробленае ў еўрасупольнасці, прадаюць па заніжаных цэнах з-за спаду сусветнага попыту і ўзмацнення канкурэнцыі. Еўрапейскі малочны савет, які каардынаваў акцыю пратэсту, заявіў, што ў такіх умовах дробныя фермеры вымушаны адмаўляцца ад бізнесу. У Бельгіі, напрыклад, аптовая цана на літр малака складае 26 еўрацэнтаў, а кошт яго вытворчасці, як сцвярджае савет, — 40 еўрацэнтаў.

Еўрапейскі Саюз з’яўляецца найбуйнейшым вытворцам малака ў свеце. У 2010 годзе амаль 47% бюджэту еўрасупольнасці пайшло на субсідыі і іншыя формы фінансавай дапамогі фермерам, у тым ліку вытворцам малочных прадуктаў.

ИЗ ЖУРНАЛИСТСКОГО БЛОКНОТА

Голос свободы

Недавно в Польше случился скандал. Своего поста лишился главный редактор одной из самых влиятельных газет страны “Жечпосполита” Томаш Врублевский, были уволены его заместитель, а также репортер Цезари Гмыз. Поляки расценили эти увольнения как давление властей на прессу. Журналистское сообщество выступило с протестом, в прессе в защиту журналистов появилось открытое письмо коллег из других изданий. Читатели несколько дней пикетировали вход в здание, где располагается редакция “Жечпосполита”, а на улицах Варшавы появились плакаты в поддержку Томаша Врублевского и Цезари Гмыза.

В Польше СМИ отделены от власти, там свобода слова — не фикция, а реальность. И это поляки считают одним из главных завоеваний страны, выбравшей путь интеграции с Европейским Союзом.

Охотники за сенсацией

В статье, наделавшей столько шума, речь шла о том, что на президентском самолете, который разбился под Смоленском в 2010 году, были обнаружены следы взрывчатых веществ. Автор, ссылаясь на свои источники в польской прокуратуре, утверждал, что следы тротила были обнаружены на крыльях самолета и в салоне и что нашли их польские взрывотехники, осматривавшие обломки самолета в России.

— *Материал имел эффект разорвавшейся бомбы,* — говорит эксперт в области журналистики **Агнешка Новинская**. — *Его обсуждали в транспорте, офисах, на кухнях. Польская оппозиция заявила, что из текста вытекает только один вывод: президента Качиньского убили. Статья могла спровоцировать международный скандал: тень падала на Россию. Но уже на следующий день последовало опровержение редакции и заявление польской прокуратуры, что никаких следов взрывчатки на обломках самолета никто не обнаружил.*

По неофициальной версии, когда на сайте издания появилась эта статья (а тексты на сайт выставляются накануне выхода бумажного варианта газеты), владелец издательского дома “Пресспублика”, которому принадлежит “Жечпосполита”, Гжегож Хайдорович был вызван в правительство, где состоялась его беседа с пресс-секретарем Кабинета министров. Итогом этих переговоров и стало увольнение главного редактора и автора скандальной публикации.

На то, что данное увольнение не единоличное решение издателя, указывает и тот факт, что никаких комментариев по этой ситуации редакция не дает. Молчит и сам Томаш Врублевский. Он исчез из информационного пространства, не дает интервью, не появляется ни в одной редакции.

— *Если бы не было беседы издателя в Доме правительства, то, наверное, не было бы и этих увольнений*, — считает Агнешка Новинская. — *То, что издатель “Жечпосполита” был вызван в кабинет министров, — ненормальная ситуация. Издатель должен быть независим.*

Правда, есть и другое мнение. Например, заместитель главного редактора известного в Польше и за ее пределами информационного агентства ПАП **Мирослав Харасим** считает, что увольнение главного редактора — это последствие политики газеты, которая, имея статус серьезного аналитического издания, стала опускаться до дешевых сенсаций. “Как можно публиковать такой спорный, резонансный материал без вопросительного знака в заголовке?” — говорит Мирослав Харасим.

На шаг впереди

Сегодня пресса Польши, как и СМИ европейских стран и США, переживает глубокий кризис. Тиражи газет катастрофически падают, в течение одного года издание может потерять до 20 процентов своих читателей. Но одновременно наблюдается другая тенденция — растет популярность интернет-версий этих изданий. Но в интернет не идет реклама, она остается в традиционной газете. А без рекламы пресса существовать не может, потому что все СМИ Польши — независимые издания, они сами зарабатывают на себя, ищут разные способы, как привлечь читателя и заставить его заплатить за медийный продукт. Это в современной Беларуси до сих пор издаются государственные газеты, финансирование которых ежегодно закладывается в статью расходов государственного бюджета.

К слову, два самых больших медиахолдинга Польши — издательский дом “Пресспублика” и издательская фирма “Агора”, владелец самой крупной ежедневной газеты Польши “Газета Выборча” — принадлежат сегодня польскому капиталу. Хотя еще в 90-е годы среди акционеров были иностранные компании. *“Тогда было много споров, надо ли на медийный рынок пускать зарубежный капитал,* — говорит Агнешка Новинская. — *Были опасения, что СМИ не будут заниматься гражданским обществом, защищать польские интересы. Но этого не случилось”.*

— *История газеты “Жечпосполита” насчитывает более 100 лет*, — рассказывает руководитель новостного портала Интернет-версии “Жечпосполита” (rp.pl) **Рената Врубель**. — *Периоды были разные. Газета закрывалась, потом снова возобновляла свой выпуск. Последний раз газета возродилась в 1981 году. В 1989-м полностью поменялось руководство редакции, “Жечпосполита” стала правительственным органом, ее тогдашний редактор присутствовал на заседаниях Кабинета министров Польши.*

В 90-х годах с приходом заграничного инвестора газета обрела независимость. Со временем к ежедневной газете добавились приложения, журналы — серьезные общественно-политические, исторические и экономические издания, был образован медиахолдинг. В 2000-х появилась интернет-версия газеты.

Польское агентство печати (ПАП) тоже вышло из социалистической Польши. В 90-х годах на его базе было создано акционерное общество. Но до сих пор небольшая часть акций принадлежит государству.

— *Дотации из госбюджета составляют только 3 процента нашего бюджета,* — говорит Мирослав Харасим. — *Кроме того, закон о польском агентстве печати гарантирует нам полную независимость. ПАП не может находиться под чьим-то контролем, мы подчиняемся только законам*.

Но, пожалуй, самый яркий пример развития независимой прессы в условиях демократии и свободы — это история “Газеты Выборчей”, которая родилась во времена польской “Солидарности” и в первые годы своего существования издавалась в помещении детского садика.

— *Сегодня помимо ежедневной газеты имеется интернет-портал gazeta.pl, есть три радиостанции, крупнейшее на рынке рекламное агентство и несколько цветных журналов*, — рассказывает руководитель отдела новостей gazeta.pl **Павел Стремский**. — *Все это отдельные редакции. Только на интернет-портале работает 450 человек.*

Холдинг за собственные деньги построил здание редакции в несколько этажей.

Павел уверен, что в 2000 году руководство холдинга приняло очень правильное и своевременное решение, создавая интернет-портал gazeta.pl. Это отдельный продукт, который к бумажной версии газеты не имеет никакого отношения.

— *Очень важно сосредоточиться на главном, вовремя занять нишу,* — говорит Павел. — *Мы начинали с портала для массового читателя, потом появились отдельные страницы в интернете sport.pl и plotek.pl* (сплетник. — ***М.Э.***). *На создание сайта была инвестированы огромные суммы, которые до сих пор не удалось окупить. Но мы уже выходим на плюсы, сайт себя окупает и зарабатывает. За счет рекламы, объявлений, интернет-магазина и т.д.*

Такая мобильность, по мнению Павла, помогла холдингу пережить финансовый кризис, который, считают в Европе, еще не закончился. И если, например, в газете “Жечпосполита” в 2009 году было уволено до 20 процентов сотрудников, то “Газета Выборча” вышла из этой ситуации практически без потерь.

Редакцией может стать один человек?

Польские СМИ ищут сегодня способы, как улучшить свое финансовое положение, пытаются предугадать, как развивать свои издания, чтобы они приносили прибыль.

Газета “Жечпосполита” издает специализированные приложения —экономика и рынок, право. Тексты, в том числе и документы, публикуются и на сайте. Но архивы материалов посетителю продаются.

— *Некоторые аналитики говорят о смерти бумажной версии газет*, — говорит Рената Врубель. — *Но мне кажется, газеты не исчезнут, в бумажных СМИ будет меньше информации, будут доминировать репортажи, аналитика, публицистика.*

“Газета Выборча” продолжает искать новые рынки в интернет-сети.

— *Сейчас занимаемся тем, что адаптируем вход на наш сайт с мобильного телефона*, — рассказывает Павел Стремский. — *Сегодня по мобильному телефону нас читает 6,7% посетителей сайта. Но тенденция такова, что уже в 2014 году их может быть 30%, а через 5 лет — 80%. Тот, кто начнет первым работать на рынке мобильных услуг, завоюет рынок.*

Среди взглядов на будущее традиционной прессы есть и такой: она попросту исчезнет, канет в Лету и профессия журналиста. Ее активно озвучивает публицист, редактор ежеквартальника “Новые масс-медиа**” Эрик Мистевич.**

— *Мир сильно изменился, с появлением интернета у людей появилась возможность создавать собственные каналы информации — блоги, странички в “Твиттере”, на “Фэйсбуке”*, — говорит Эрик Мистевич. — *И это плохая новость для журналистов. Потому что сегодня, чтобы создавать новость, не нужно много денег, не надо иметь специальное образование, дорогие видеокамеры и т.д. Самой большой газетной редакцией может стать один человек. Например, у министра иностранных дел Польши Радослава Сикорского 80 тысяч подписчиков на его информацию в “Твиттере”. И если сегодня представить, каким будет мир журналистики через 3—5 лет, то, я думаю, это будут 4—5 информационных гуру, которых будут читать. Если таких гуру будет иметь редакция, возможно, она сможет задержаться на рынке. Возможно, останутся еще издания, которые печатают специализированную информацию.*

Эрик Мистевич уверен, что технологические процессы, которые происходят в прессе Польши, придут и в Беларусь.

Мария ЭЙСМОНТ.

Минск—Варшава.

К СЛОВУ

Сколько зарабатывают польские журналисты?

Руководители СМИ не хотят говорить о зарплатах своих сотрудников, ссылаясь на коммерческую тайну. Единственный, кто озвучил эти цифры, — заместитель главного редактора ПАП Мирослав Харасим.

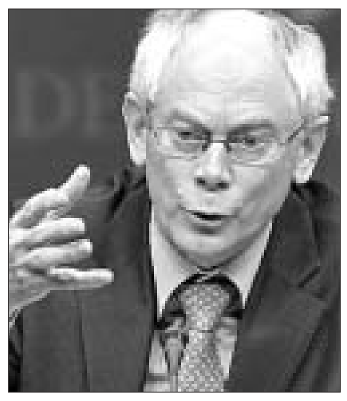
Журналисты агентства зарабатывают в месяц 4,5—6 тысяч злотых (сегодня в Польше 1 евро стоит 4 злотых), редакторы отделов — 5—8 тысяч.

— Но это не все, — говорит Мирослав. — У нас есть большой премиальный фонд. За лучший материал дня предусмотрена премия в размере от 300 до 1000 злотых. Кроме того, в каждом отделе по результатам работы за месяц (учитывается вклад журналиста, его активность, качество текстов) также начисляется премия. На эти расходы у редактора есть в фонде 2,5—4 тысячи злотых.

Мирослав Харасим подчеркивает, что если сравнивать с другими СМИ, то журналисты ПАП зарабатывают не очень много. “Они имеют среднюю зарплату, — подчеркивает он. — Но у нас стабильность”.

К слову, сегодня средняя зарплата в Польше составляет 4 тысячи злотых, или 1000 евро.

Президент Евросоюза сочинил меланхоличное хайку про осень

Президент Евросоюза Херман Ван Ромпей спустя несколько дней после обсуждения бюджета разместил в своем микроблоге Twitter новое хайку собственного сочинения. Примерный перевод этого стихотворения звучит так: “Осень, конец ноября: ночь настала. / Можно увидеть голые ветви. / Стало совсем одиноко”. Глава ЕС давно пишет стихи в таком стиле.

Журналисты связывают эти печальные строки с мрачным настроением президента ЕС после провала саммита, на котором планировалось принять бюджетный план Евросоюза. На итоговой пресс-конференции председатель Еврокомиссии Жозе Мануэл Баррозу и президент ЕС не озвучили внятного плана действий по преодолению нынешнего бюджетного кризиса. “Работа над семилетним бюджетным планом ЕС на 2014—2020 годы продолжится в ближайшие недели”, — заявил Ван Ромпей.

Японское лирическое трехстишие ван Ромпей сочинил непосредственно во время обсуждения критически важного для будущего еврозоны вопроса о выделении Греции кредита. Глава ЕС перевел хайку и на голландский язык.

65-летний политик увлекается написанием японских лирических трехстиший с 2004 года. Кроме того, два года назад он выпустил сборник своих поэтических произведений. Первое хайку на посту президента ЕС он написал через неделю после своего избрания. Все стихи Ван Ромпея можно прочитать на его сайте, правда, на голландском языке.

ПЛОХАЯ ВЕСТЬ

Рубят сук, на котором все мы сидим

В столице Катара Дохе проходит конференция по изменению климата. Представители двух сотен стран обсуждают возможность продления Киотского протокола, срок действия которого истекает в конце этого года.

Большинство экспертов, впрочем, сходятся во мнении, что дальнейшее действие документа окажется бессмысленным без участия в нем крупнейших экономик. Не присоединяться ко второму периоду Киотского протокола решили Канада, Япония и Россия. Китай, Индия и США никогда не подписывали документ.

Согласно договоренностям, действующим сейчас, 37 промышленно развитых стран должны были уменьшить объем выброса двуокиси углерода по сравнению с уровнем 1990 года всего лишь на 5%. Не захотели и продолжают рубить сук, на котором, образно говоря, все мы сидим. Потепление основательно усложнит жизнь на планете.

Цікава, за чым стаяць? Здымак зроблены ў Рыме Алегам Татковым.

ВОПРОС—ОТВЕТ

В СМИ появилось сообщение о том, что в Чернобыле начали возводить новый саркофаг. Чем это вызвано и что он представляет собой? Такие вопросы интересуют читателей.

В Чернобыле возводят новый саркофаг

Новое поколение ликвидаторов последствий аварии на Чернобыльской АЭС рапортует о первых достижениях. Начался первый этап работ по возведению нового саркофага над 4-м энергоблоком, стартовавший накануне 26-й годовщины катастрофы. Грандиозное сооружение высотой 108 метров, под сводами которого можно разместить статую Свободы, строят на века.

“Достигнут первый важный рубеж... Сделан первый серьезный шаг на пути устранения отголосков той аварии, которые ощущают жители Украины, Беларуси да и многих других стран, столкнувшихся с последствиями аварии на ЧАЭС”, — цитирует своего президента Сума Чакрабарти пресс-служба Европейского банка реконструкции и развития (ЕБРР). Банк стал одним из инициаторов проекта, а также одним из крупнейших его доноров.

Первый объект “Укрытие”, он же саркофаг, был возведен в 1986 году сразу после аварии. Спустя некоторое время в связи с постепенным разрушением конструкции стала очевидна необходимость возведения нового защитного купола. В 2004 году ЕБРР объявил тендер на проектирование и строительство нового саркофага, победитель конкурса был определен лишь в 2007 году, им стал французский консорциум Novarka.

Однако денег на строительство не хватало, и лишь в середине 2011 году правительство Украины возвестило, что необходимые 700 миллионов евро собраны усилиями нескольких десятков стран, в том числе России. Впрочем, суммарная итоговая стоимость проекта постоянно растет, и сейчас ЕБРР уже говорит о 1,54 миллиарда евро — такую сумму за все время работ планируют привлечь в проект. Как бы то ни было, несмотря на баснословную стоимость и изначальные задержки в реализации проекта, новый объект “Укрытие” обещают построить до конца 2015 года.

“Укрытие” представляет собой полукруглую конструкцию арочной формы шириной 257 метров, высотой 108 метров и длиной 162 метра. Весить конструкция будет порядка 25 тысяч тонн. Саркофаг собирают на площадке ЧАЭС, которую предусмотрительно расчистили и даже залили бетоном, чтобы обезопасить строителей от исходящего от земли излучения. По плану, после сборки арку по рельсам “надвинут” на старый саркофаг.

Возводимый саркофаг со временем может стать достопримечательностью. “Укрытие по завершению строительства будет настолько впечатляющим, что и через 100 лет люди будут приезжать посмотреть на него”, — цитирует The Daily Mail гендиректора ГСП ЧАЭС Игоря Грамоткина. Кстати, по замыслу инженеров, новый саркофаг простоит как минимум сто лет.

Евгений ТАВГЕНЬ.

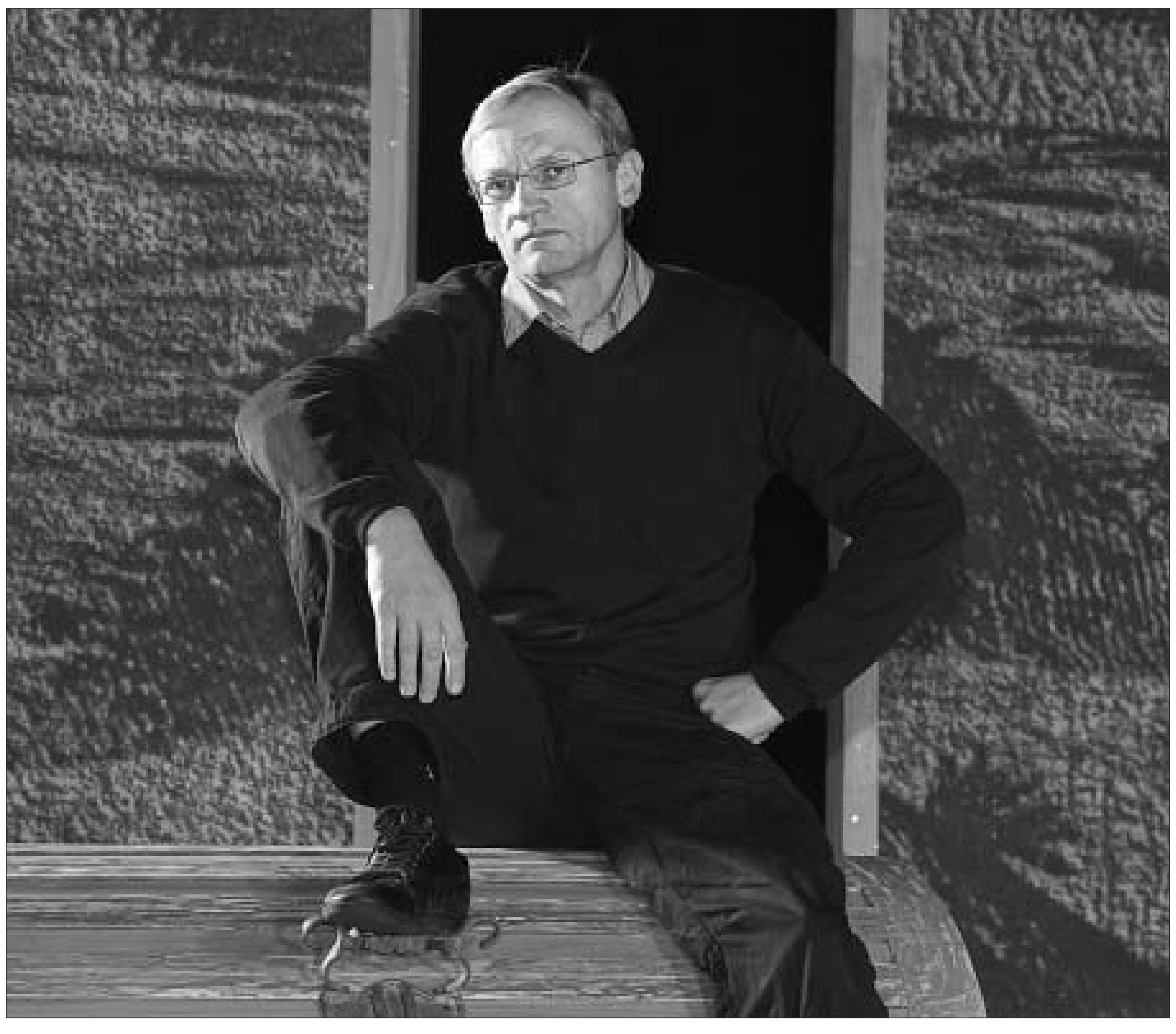
ЗА КУБАЧКАМ КАВЫ З МАРЫНАЙ КОКТЫШ

Мара пра рай Мікалая Пінігіна

Гэта не першая мая гутарка з вядомым рэжысёрам Мікалаем Пінігіным. Шмат гадоў таму мы ўжо размаўлялі з ім пра жыццё-быццё, неаднойчы сустракаліся потым і без "кубка кавы". Але зараз, на маю думку, наспела яшчэ адна такая размова. Я прапанавала Пінігіну абмеркаваць не толькі апошнюю гучную прэм'еру "Местачковае кабарэ", але і тое, што кажуць за ягонай спінай. І разабрацца: чаму тыя, хто раней лічыў Пінігіна лепшым беларускім рэжысёрам, сёння бязлітасна крытыкуюць усё тое, што ён робіць?

Размова атрымалася няпростай. Але вельмі шчырай.

Канец эпохі лапцяў

— Мікалай Мікалаевіч, патлумачце, як вы "дакаціліся да аперэткі"?

— Пачну здалёк. Справа ў тым, што нацыянальны культурніцкі праект, які стваралі волаты беларускага адраджэння напрыканцы XIX — на пачатку XX стагоддзя, патрабуе пэўнай карэктывы. Я маю на ўвазе і Купалу, і Коласа, і ўсіх астатніх цудоўных дзеячаў беларускага адраджэння. Я з гэтым сутыкнуўся, калі рабіў "Сымона-музыку". Там была такая гісторыя: Сымон-музыка ненавідзіць пана. Сёння, калі аднавілі Мір і Несвіж, паны ўжо не з'яўляюцца для нас такімі класавымі пачварамі, якімі былі на пачатку мінулага стагоддзя. Таму для мяне лапцюжны перыяд беларускай культуры скончаны.

Зараз я збіраюся аднавіць "Паўлінку" — хачу зрабіць з яе сапраўдны нацыянальны сувенір. Сам Купала піша абразкі са шляхетнай гісторыі: людзі мелі тры з паловай валокі. Адна валока — 21 гектар, значыцца, 63 гектары меў бацька Паўлінкі. Гэта хто — сяляне ці ўсё ж такі шляхта?..

Бясконцыя бедакі, пакрыўджаныя людзі, якія жывуць у дэпрэсіўным клімаце і дэпрэсіўнай краіне, — для мяне гэтая гісторыя завершана.

Мы паставілі спектакль "Тэатр Уршулі Радзівіл" і такім чынам увялі ў свядомасць беларусаў тое, што ў іх быў свой барочны тэатр. Гэта наша сапраўдная гісторыя. Бо хто ствараў радзівілаўскія багацці, чымі рукамі ўсё рабілася? Народ мае да гэтага самае непасрэднае дачыненне. Не кожная нацыя, дарэчы, можа ганарыцца тым, што ў яе быў барочны тэатр. Але прыйшлі крытыкі, паглядзелі і схапіліся за галаву — што гэта за жанр, дайце назад нашыя лапці!

У нас быў вадэвіль "Ажаніцца — не журыцца", і там была такая рэпліка галоўнага героя: *"Не дам паскудзіць лапаць!"* Лапаць — гэта быццам бы нацыянальны сцяг. Але гэта не мая гісторыя.

— Прыемна, што "Уршулю" адзначылі тэатральнай прэміяй. Але, як заўсёды, ёсць незадаволеныя. Да нас у рэдакцыю прыходзілі людзі з тэатральнага асяроддзя, якія вельмі непахвальна адклікаліся пра пастаноўку: маўляў, ніякай рэжысёрскай работы там няма, толькі харэограф працуе, і спектакль занадта дарагі…

— Мяне гэтыя размовы не вельмі цікавяць. Я шмат сур'ёзнай літаратуры чытаў і ведаю, што такое барочны тэатр. Яны што, хацелі, каб я ўзяў тэксты паловы XVIII стагоддзя і зрабіў такі постмадэрн?..

Што тычыцца дарагоўлі, то мы зрабілі амаль аўтэнтычныя дэкарацыі. І музыку для нас запісаў Дзяржаўны камерны аркестр Рэспублікі Беларусь пад кіраўніцтвам Яўгена Бушкова. Гэта не танныя рэчы.

Мара пра буржуазнасць

— Мы пачалі размову з "Местачковага кабарэ" — некаторыя жорстка скрытыкавалі пастаноўку. І заўважалі, што ад таго ж Шалкевіча чакалі іншых песень…

— Калі я вярнуўся з Піцера, на мяне вялікае ўражанне зрабіў Віктар Шалкевіч — мы з ім у свой час вучыліся ў Акадэміі тэатральнай, а потым разам працавалі — я ў Гродзенскім тэатры лялек ставіў "Стрыптыз" Мрожака. Ён — цудоўны артыст, сапраўдны беларускі кабарэцяж. Па маёй замове Віктар напісаў п'есу "Кабарэ-забава". Але яна не супадае па часе з тым, што было на Беларусі прыблізна ў 1930-я гады. Таму я ўзяў тры ягоныя песні, якія нібыта кладуцца на тагачасную стылістыку: "Яна праваслаўная, я — каталік", "Танга цнота" і "Гарадоцкі раманс". А што я павінен быў узяць з ягонага рэпертуару? "Добрай раніцы, жлобская нацыя"? Гэта не магло быць напісана ў 1930-я гады...

— "Кабарэ" — гэта набор канцэртных сцэнак без аніякага сюжэта. Адзін з артыстаў Купалаўскага тэатра пасля прэм'еры на сваёй старонцы ў сацыяльнай сетцы напісаў: *"Няма ні Парыжа, ні Варшавы, ні — самае галоўнае — Беларусі! А каб патрапіць проста ў кабарэ, можа, варта хадзіць у Музычны тэатр?"*

— Сёння ў Беларусі вы нідзе не пабачыце кабарэ. Ні-дзе!

— Не ўсе зразумелі, чаму вы ўвогуле зрабілі "Кабарэ"…

— Я шмат бачыў у Польшчы спектакляў, дзе проста выходзяць на сцэну артысты і спяваюць кабарэторныя песні — і поўныя залы! Увогуле, я не ведаю, ці былі на самай справе ў Заходняй Беларусі 1930-х гадоў кабарэ? Хто гэта бачыў? Я толькі думаю, што так магло быць.

Дарэчы, у Польшчы ў свой час былі страшна папулярныя кабарэ, але там не спявалі песень у гонар Пілсудскага. Кабарэ — гэта проста забава.

"Местачковае кабарэ" — гэта такая мара пра Заходнюю Беларусь без Сталіна. З фракамі, прыгожай вопраткай, пахам дарагой парфумы. Што яшчэ трэба тлумачыць? Мне здавалася, гэта так усё зразумела... Ці павінен быў выйсці Шалкевіч і сказаць: *"Жыве Беларусь!"* — і праспяваць адну са сваіх моцных сучасных песень. Навошта?..

Да таго ж кабарэ ўпершыню загучала на беларускай мове.

— Ды як прыгожа!

— І нічым не адрозніваецца ад прыгожай польскай, французскай моў. У "Нашай Ніве" напісалі, што гэта "Кабачок "13 крэслаў". Так, а чаму не? Калі ішоў "Кабачок", на вуліцы нікога не было, хаця там ніхто не казаў: няхай памрэ Брэжнеў, камунякі і гэтак далей. Гэта была панская гісторыя, мара пра іншы свет.

"Местачковае кабарэ" — буржуазны спектакль. А буржуазнасць — недасягальная мара беларускага народа. Мара пра спакойнае, заможнае жыццё, наведванне тэатраў не ў красоўках і джынсах, а ў прыгожай вопратцы.

Пасля прэм'еры да мяне прыйшоў чалавек з банка (не буду называць ягонае прозвішча) і сказаў: *"Выкупляю на Новы год любую колькасць гэтых спектакляў!"*

Я наўмысна зрабіў гэты спектакль, таму што мы аднаўляем тэатр і будзем ствараць апякунскую раду, куды запросім у тым ліку і банкіраў. Можна гэтага і не рабіць, калі ты працуеш, напрыклад, у польскім Нарадовым тэатры. Таму што бюджэт усіх варшаўскіх тэатраў — гэта бюжэт аднаго Нарадовага. Таму яны ставяць Мюсэ, Шэкспіра, Мальера — ім не трэба думаць пра тое, як зарабіць грошы. А я разам з дырэктарам Купалаўскага плачу за пляцоўкі, якія мы цяпер арандуем, за пажарныя машыны, за гук і святло. У нас пасля Вялікага тэатра оперы і балета лепшыя заробкі ў краіне, але што гэта за лічбы — 3 мільёны...

— Сорам…

— Таму падчас рэканструкцыі я раблю спектаклі, на якіх мы можам зарабляць. І не стаўлю, напрыклад, Задорнава ці нейкае лайно накшталт "Крывога люстэрка", а спрабую ўвесці ў свядомасць беларусаў барочны тэатр, кабарэ. І на нашае "Кабарэ", дарэчы, было немагчыма трапіць!

Я магу рабіць і іншыя спектаклі. І першай маёй пастаноўкай пасля рэканструкцыі будзе "Пан Тадэвуш".

Хто возьмецца за «Тутэйшых»?

— Вы маеце асалоду ад таго, што робіце?

— Канешне. Але гэта не значыць, што ўсё атрымліваецца.

На нас, у адрозненне ад польскага ці літоўскага тэатра, ляжыць сур'ёзная асветніцкая місія. Яны ўжо са сваёй нацыянальнай ідэнтычнасцю разабраліся, таму зараз там амаль няма сучасных п'ес, дзе ўзнімаліся б нацыянальныя пытанні. А мы займаемся тым, чым павінны займацца дзіцячы садок, школа, тэлебачанне. Прыходзяць людзі на спектакль і пытаюцца, што гэта за балет, адкуль песенькі і хто такая Уршуля. *"Гэта не наша!"* — кажуць. А што ваша? Лапці?..

Часы змяніліся. І зараз беларуская мова з'яўляецца прыкметай інтэлігентнага чалавека. А на пачатку XX стагоддзя ўсё было наадварот — на мове размаўлялі на вёсцы і калі траплялі ў горад, то саромеліся, бо тут панавалі польская, ідзіш і руская мовы.

Калі хочаш развівацца — чытай сур'ёзныя кнігі, а тэатр на 70—80 працэнтаў — гэта забава.

— У адным з інтэрв'ю вы сказалі: *"Задача нацыянальнага тэатра — ментальна адпавядаць нацыі".*

— Мы гэта і робім.

Проста я ментальна не адпавядаю тым людзям, якія засталіся ў 1960—1970-х гадах беларускага тэатра. А калі крытыка піша, што трэба забіць Пінігіна за тое, што ён звёў Купалаўскі тэатр да аперэткі, то для мяне няма дрэнных жанраў. Цудоўны прыклад: у Гранд-апера ў Парыжы тры ці чатыры гады таму паставілі аперэту "Вясёлая ўдава". Паспрабавалі б у нас такое зрабіць — нам жа патрэбныя толькі "Аіда" і "Набука"! А там іншыя крытэрыі: ёсць цудоўная музыка і цудоўныя галасы альбо няма. Няма дрэнных жанраў!

Мне вельмі важны ў тэатры кантэкст. Вось сёння гэта трапляе ў залу ці не. Калі ў нас будуць пустыя крэслы, я задумаюся: можа, сапраўды нешта не тое раблю? А пакуль...

— У Купалаўскі на некаторыя спектаклі нельга дастаць квіткі нават за месяц!

— І гэта пры тым, што мы на рэканструкцыі, іграем на чужых пляцоўках!

Калі вернемся ў тэатр, у зале будзе 350 месцаў, і будуць аншлагі — я перакананы. Няхай мне потым ніхто не кажа: *"Дай квіток!"* Людзі не разумеюць, што такім чынам выцягваюць грошы з заробкаў маіх артыстаў. Паспрабуйце прыйсці ў магазін і сказаць гандлярцы: дайце каўбасы без грошай. Чаму ў магазіне нельга, а ў тэатры можна?..

Трэба ясна разумець, што ніколі ў гэтым тэатры ўжо не з'явіцца ні Петрашкевіч, ні Макаёнак, ні Крапіва. Час вельмі хутка мяняецца — гэтая літаратура сваё адпрацавала. У нас няма такога моцнага запасу класікі, каб бясконца яе ставіць. "Тутэйшыя" — вось бясконцая класіка. П'еса на ўсе часы.

— Але ж яе няма ў рэпертуары, і вы не збіраецеся аднаўляць гэты спектакль.

— Так. Па-першае, Віктару Манаеву ўжо столькі, колькі мне, а я не бачу, хто замест яго можа сыграць Мікіту Зносака. Па-другое, не веру, што можна той жа самы спектакль зрабіць. Няхай малады рэжысёр прыходзіць, папросіць — з задавальненнем дам паставіць. А сам не буду гэтым займацца.

Дарэчы, мне не шкада сваіх спектакляў — гэта не толькі "Тутэйшых" тычыцца, але і таго ж "Касцюмера", напрыклад. Яны недзе існуюць, у нейкіх затамісах — сваіх нябесных праекцыях. У памяці, у свядомасці людзей. Спектаклі — як матылькі. Яны нядоўга жывуць...

На дыстанцыі ад палітыкі

— Літаральна за некалькі дзён перад прэм'ерай "Кабарэ" адзін з артыстаў Купалаўскага на сваёй старонцы ў "Фэйсбуку" напісаў: *"Не магу зразумець, што сталася. Пінігін… Маліўся на яго, сапраўды! Мой улюбёны спектакль "Касцюмер"! Хто бачыў? Гэта было так па-сапраўднаму, па-тэатральнаму! Што сёння? Калі крызіс — разумею. Калі жаданне не насаліць уладзе і пратрымацца на пасадзе — не мудра, не па-мужчынску… Спадзяюся на першае. Вельмі хачу памыліцца пра другое…"*

— Я ведаю, чаго ад мяне хочуць некаторыя. Палітычных учынкаў. Каб я проста сказаў: "Усіх ненавіджу" — хлопнуў дзвярыма і з'ехаў назад у Пецярбург. З цягам часу ў мяне ўсё менш і менш простых адказаў на вельмі складаныя пытанні. Якая ёсць з'ява на свеце, пра якую можна сказаць: гэта толькі так і не інакш? Я не малады чалавек, для якога ёсць толькі чорнае і белае, і таму ён бярэ сцяг і ідзе на плошчу. Для мяне гэта немагчымая рэч. І мне нецікава, хто і што ад мяне хоча. Я такі, які ёсць.

І потым, я працую ў дзяржаўным тэатры, а гэта значыць, што калі ты хочаш змагацца з дзяржавай, то трэба адсюль сысці. Думаю, працаваць у рэальным жыцці значна складаней, чым нешта балтабаць у сацыяльных сетках...

Ніл Гілевіч калісьці сказаў: *"О, як далёка нам яшчэ да Беларусі!"* Пакуль штосьці з культуры не войдзе ў кожную хату, у кожны дом Малінаўкі і Курасоўшчыны, нічога не адбудзецца. Напрыклад, мая дачка зараз вучыцца ў 11-м класе. Яе сябры пра школьную праграму па беларускай літаратуры кажуць так: чаму бясконца сяло і вайна? Культура, як і гісторыя, павінна быць прывабнай. І каштоўнасці, якія складаюцца на той ці іншы момант, павінны быць прывабныя. Таму я апранаю беларускую культуру ў фракі і прыгожыя сукенкі.

Я пражыў 13 год у Расіі. Бясконцы хабар і крадзеж у краіне! І вы хочаце сказаць, што там — дэмакратыя, а тут яе няма? У мяне няма простых адказаў на складаныя пытанні...

Я не маю сяброў сярод палітыкаў. Лічу, што гэта нармальна. Не хачу быць заангажаваным ні тым бокам, ні іншым. Бо цябе ўсё роўна зацягнуць, і ты павінен будзеш працаваць на кампанію. Калі мне не будзе ўдавацца трымаць дыстанцыю, я сыду адсюль. Мне ёсць куды...

Я спрабаваў быць шчырым у тым, што раблю. І не зрабіў нічога такога, за што мне было б сорамна. Для мяне "Кабарэ" — гэта сур'ёзна. А нейкі нібыта беларускі матэрыял, з якога дзеці сыходзяць і кажуць: *"Ізноў пра сяло і пра вайну"* — ну нашто?..

Таму я не звяртаю ўвагу на крытыку. Як пісаў у свой час Бунін, усім падабаецца толькі чырвонец. Раеўскага ненавідзелі, мяне, думаю, таксама...

— Цікава, артысты могуць адмовіцца ўдзельнічаць у вашым спектаклі?

— Такія выпадкі былі, і я нармальна да гэтага стаўлюся. Я ўвогуле вельмі люблю артыстаў, якія задаюць пытанні і ствараюць спектакль разам са мной. А тыя, хто баіцца, каб Пінігін не пагнаў з тэатра… Разумееце, у нас вельмі вялікая трупа. У Расіі горш сітуацыя — там няма кантрактнай сістэмы. А ў нас ёсць, і таму я магу звольніць каго-небудзь з тэатра. Потым, канешне, будуць бяссонныя ночы, сорам, перажыванні...

Мяне трупа не будзе любіць, таму што ў мяне няма жадання ўсім даць працу — гэта немагчымая рэч. Увогуле, улада — гэта цяжкі крыж. Таму што ты кожны дзень прымаеш рашэнні, якія мала каму падабаюцца. Ты бярэш на сябе адказнасць, ад цябе залежаць людзі — гэта цяжкая гісторыя. А збоку нехта глядзіць і заўважае: *"Што ён робіць, дурань, трэба не так!"*

Я не думаю, што ўсё правільна раблю. Але раблю тое, што ў маіх сілах.

Гульні за заслонай

— Акрамя вас, Паўла Харланчука і Аляксандра Гарцуева, хто яшчэ з рэжысёраў з'явіцца на Купалаўскай сцэне?

— У снежні ў нас пачне працаваць Аляксандр Янушкевіч з Лялечнага тэатра — будзе ставіць сучасную нямецкую п'есу "Арабская ноч". Я лічу, што гэта вельмі перспектыўны рэжысёр.

Працягнем супрацоўніцтва з Кацей Аверкавай, якая зрабіла ў нас цудоўны "Офіс".

Калі скончыцца рэканструкцыя, буду таксама запрашаць сур'ёзных рэжысёраў з Варшавы, Піцера, Масквы, Літвы — з некаторымі ўжо ёсць папярэднія дамоўленасці.

— Калі з Купалаўскага сышоў Аляксандр Гарцуеў, было нямала кулуарных размоў пра тое, што, маўляў, Пінігін пазбаўляецца ад моцных канкурэнтаў, бо сам перажывае крызіс і зайздросціць чужым поспехам…

— У мяне не можа быць канкурэнтаў. Не ў тым сэнсе, што я такі геніяльны і таленавіты, а таму, што я па-добраму зайздрошчу таленавітым людзям. Напрыклад, я прымусіў Гарцуева зрабіць праект "Не мой". І калі ласка — 5 прызоў на першай тэатральнай прэміі. І я рады, што так адбылося.

Міністр Латушка прапанаваў яму ўзначаліць Тэатр беларускай драматургіі, і ён згадзіўся. Я ў свой час адмаўляўся ад усіх тэатраў, дзе мне прапаноўвалі быць галоўным. Бо не люблю ўладу, і яна мне непатрэбная. Але проста надыходзіць час, калі ты разумееш: без свайго тэатра ты нічога не зможаш зрабіць. Свой тэатр, свой густ, свая ідэалогія, свой выбар літаратуры...

У мяне цудоўныя адносіны з Аляксандрам Гарцуевым, я лічу яго сур'ёзным рэжысёрам. Саша робіць спектаклі, якімі можна ганарыцца. Надоечы мы бачыліся, і я сказаў яму: *"Абавязкова прыходзь ставіць!"* Так што гэта плёткі — я не выганяў Гарцуева.

— Магчыма, яны нараджаюцца таму, што Пінігін — па-ранейшаму лепшы беларускі рэжысёр. І некаму гэта не падабаецца.

— Не вельмі цяжка быць першым хлопцам на вёсцы. Вось я набраў курс рэжысёрскі: на 9 месцаў было 12 заявак. Ніхто не хоча ісці ў гэтую прафесію! Усе разумеюць, што за заробкі іх чакаюць, якое жыццё. Вось у чым праблема.

Я вельмі хацеў бы, каб за мной з'явіліся маладыя таленавітыя хлопцы, якія далі б мне ў плечы і сказалі: *"Хопіць, цяпер — мы!"* І я чакаю, што такія людзі з'явяцца. Праўда, не ведаю адкуль. Людзі, якія абіраюць эканамічныя спецыяльнасці, разумеюць сваю перспектыву. А тут якая перспектыва? Народны артыст СССР Генадзь Аўсяннікаў атрымлівае 3 мільёны плюс 300 тысяч за званне...

Таму я ўсіх артыстаў на здымкі адпускаю — па першым запатрабаванні. І зараз мы не Нацыянальны тэатр, а проста нацыянальны акадэмічны драмгурток пры кіностудыі (ці пры рэкламе). Але ў іншым выпадку маладыя артысты разбягуцца, а ў некаторых — трое, чацвёра малых дзетак. Калі мы агучваем гэтую праблему перад чыноўнікамі, нам кажуць: ну і што, урачы столькі ж атрымліваюць...

У савецкія часы было не важна, колькі чалавек у зале, — усё роўна заробак дадуць. Цяпер усё па-іншаму. Вось, напрыклад, у Францыю паехалі на гастролі — прэстыжна, 40 дзён. А тыя, хто тут застаўся, нічога не граюць і не зарабляюць...

Усё трымаецца толькі на ідэі. І на шчырых адносінах...

Бетон замест чароту

— Калі не памыляюся, рэканструкцыя Купалаўскага павінна скончыцца напрыканцы гэтага года…

— Будынак нібыта ёсць, там ужо цяпло ўключылі, пачаліся ўнутраныя работы. Думаю, вясной, бліжэй да лета, мы ўжо нармальна пачнем працаваць на сваёй сцэне. А афіцыйная здача павінна адбыцца ў гэтым годзе. Як пройдзе цырымонія — стужку перарэжуць ці што, нават не ведаю. Ну а што там унутры атрымалася, мы зможам сказаць толькі тады, калі пераедзем.

— Пару месяцаў таму на будоўлі Купалаўскага быў прэм'ер-міністр. І мне, напрыклад, рэзанула слых патрабаванне Мясніковіча *"паскорыць работы"*. Ці не пацерпіць ад гэтага якасць?

— Я таксама гэтага баюся... Вось, напрыклад, Клімаў ужо пачаў рамантаваць Нясвіжскі замак, хаця, здавалася б, яго толькі нядаўна здалі... Я не архітэктар і не будаўнік, і не ведаю, як правільна вокны ўстаўляць, падлогу класці. Спадзяюся, касякоў не будзе. Усе тры гады мы вельмі шчыльна працавалі з архітэктарамі, можна сказаць, мы разам прыдумалі гэты тэатр — са зручнымі рэпетыцыйнамі заламі, з грымёркамі, у кожнай з якіх будзе свой душ і туалет. Гэта будзе камфортны, еўрапейскі тэатр. Хаця, канешне, пэўныя памылкі і праблемы ўжо ёсць.

— А нехта кажа, што тэатр зруйнавалі. І што ў новым Купалаўскім цяпер будзе *"не той дух"*, бо нават цаглінкі не засталося ад старога тэатра.

— Гэта ўсё паганства (*язычніцтва*)! У Евангеллі напісана: *"Дух дыша дзе хоча".* Нават у намоленых сценах можа з'явіцца чалавек, які будзе ўсё разбураць і сеяць нянавісць. Я стаўлюся прасцей да гэтых рэчаў. Дый што цяпер каму даказваць... Мы прапаноўвалі звазіць нашых архітэктараў у Люблін — каб паглядзелі, як там далікатна зрабілі рэканструкцыю тэатра, пабудаванага 130 гадоў таму. Там лепшы акустык польскі працаваў — Карл Казлоўскі (дарэчы, па ягоным праекце быў пабудаваны і Купалаўскі тэатр), там чарот у ложах ляжыць! А ў нас падлогу глядзельнай залы залілі бетонам. І я не ведаю, што будзе з акустыкай. А калі я крычаў пра гэта на планёрках, мне сказалі: маўляў, ты нічога не разумееш, маўчы сядзі...

Але пры гэтым і шмат добрага зроблена. Мы пашырылі сцэну, бо раней у нас вельмі цесны тэатр быў. Канешне, на добры лад трэба было б будаваць новы тэатр, а гэты пакінуць у тым выглядзе, які быў, але грошай на будаўніцтва ніхто не даў бы...

— Валянцін Елізар'еў казаў, што пасля рэканструкцыі Тэатра оперы і балета публіка доўгі час хадзіла ў тэатр, *"каб рамонт паглядзець"*. Не баіцеся, што такое ж будзе і ў Купалаўскім?

— Няхай прыходзяць — я за гэта не хвалююся. Тым больш за час рэканструкцыі мы паставілі не зусім дрэнныя спектаклі. І тэатр не разбегся, усе працуюць...

Дзе знайсці рай?

— Мікалай Мікалаевіч, а ў вас час ад часу не ўзнікае думкі, што, можа, трэба было прысвяціць жыццё нечаму іншаму, што варта змяніць сферу дзейнасці?

— Усё жыццё такое адчуванне ёсць. Але цяпер я думаю пра тое, да якіх год чалавек творчы здольны генерыраваць ідэі і мець сілы, каб працаваць. Я не хацеў бы, каб мяне бачылі чалавекам, які нічога ўжо не хоча, — без сіл, стомленым, дэпрэсіўным...

— Мне падаецца, вы не зможаце дыхаць без тэатра.

— Ніхто не ведае. Магчыма, і змагу. Для мяне гэта не звышідэя. Справа ў тым, што тэатр мяне ніколі не падпітваў энергетычна.

Тэатр для мяне — гэта пачвара, якая высмоктвае сілы і энергію, эгрэгар, які цябе зжырае. І ты знаходзішся ў такой трохі мазахічнай сітуацыі, калі ідзеш працаваць і адначасова ведаеш, што потым застанешся без сіл. Я пасля любой прэм'еры тыдзень-другі не магу ў сябе прыйсці. Людзі спажываюць тваю энергію, а табе няма ў каго падсілкавацца. Раней быў алкаголь, а цяпер гэта ўжо немагчыма па аб'ектыўных прычынах...

Адным словам, у мяне балючыя ўзаемаадносіны з тэатрам. Гэта ў маладосці было ўсё забаўна і весела, калі ўсё толькі пачыналася...

— Вы вершы пішаце?

— Зараз — не. Няма ў мяне такога паэтычнага настрою, які быў, калі мне было гадоў 20. Не хочацца.

— А чаго хочацца? Кахання, сексу, глыбіні?

— Я хацеў бы, каб мой час належаў толькі мне. І каб было дастаткова грошай, каб я мог вандраваць па свеце.

Я хачу належаць сам сабе. Але гэта немагчымая мара. Гэта мара пра рай.

— А раю няма нідзе.

— Трэба ўвогуле прымаць усё як ёсць. А чаму ты вырашыў, што павінна быць так, як ты хочаш? Трэба расслабіцца і змірыцца — як ёсць, так ёсць. Мы бясконца ваюем, хочам перарабіць свет і іншых. Я ўсім кажу: калі ў Расійскай імперыі адмянілі прыгоннае права, у Лондане пусцілі метро. І мы не можам быць такімі, як яны...

Фотаздымак Ірэны ГУДЗІЕЎСКАЙ.

ЗОРКІ

Джэніфер Лопес спадабаліся беларускія прысмакі

Амаль тры месяцы мінула з канцэрта лацінаамерыканскай дзівы ў Беларусі, а цікавыя падрабязнасці яе візіту ў Мінск працягваюць здзіўляць публіку.

Як высветлілася падчас сталічнага майстар-класа французскага шэф-повара **Арно Гацье**, на гастролях у Мінску зорка пажадала пакаштаваць прысмакаў. І была прыемна здзіўлена, калі атрымала шакаладнае піроржнае ад аднаго з прыватных сталічных прадпрыемстваў. Супрацоўнікі фірмы "Plaisir" кажуць, што пачастунак прэміум-класа прыйшоўся спявачцы даспадобы і яна перадала мінскім кандытарам самыя шчырыя словы падзякі.

Сяргей ШЭЛЕСТ.

КАДРЫ

Зайцаў займаецца біятлонам

Днямі былы старшыня КДБ, які ўзначальвае Федэрацыю біятлона, правёў нараду ў Віцебску па пытаннях развіцця гэтага віду спорту ў Віцебскай вобласці.

Як паведамляе "Еўрарадыё", спартыўныя чыноўнікі сабраліся ў будынку дзяржаўнага вучылішча алімпійскага рэзерву. Вадзім Зайцаў агледзеў матэрыяльна-тэхнічную базу вучылішча, лыжаролерную трасу, стрэльбішча і паназіраў за трэніроўкай пачынаючых біятланістаў.

ЗНАЙ НАШИХ!

Кирилл Шимко едет на слет силачей мира

14—17 декабря рекордсмен книги Гиннесса белорус Кирилл Шимко отправится в Японию, где будет участвовать в телешоу, в котором соберутся сильнейшие люди планеты в различных видах спорта и единоборств.

Напомним, что Кирилл Шимко двигал пассажирский самолет "Боинг-737", в марте 2007 года — железнодорожный состав, состоящий из пяти пассажирских вагонов, в 2008 году — танк "Т-34". В прошлом году возле стелы "Минск — город герой" Кирилл установил рекорд мира, сдвинув карьерный самосвал БелАЗ весом 55 тонн.

Транслировать телешоу будут на центральном телевидении Японии в новогоднюю ночь.

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 3 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.55 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 18.45, 23.45 "Зона Х".
09.10 "В центре внимания".
10.05 "Клуб редакторов".
10.45 "Вокруг планеты".
11.25 "Журналистское расследование".
12.15 "Девчата". Худ.фильм.
14.10 Мультфильм.
14.25 "Мастер путешествий".
15.15, 19.20 "Новости региона".
15.30 "Звездная жизнь".
16.25 "Мистические истории".
17.30 "Моя правда".
18.30 "Специальный репортаж".
19.40 "Калыханка".
19.50 "Джамайка". Сериал.
21.00 "Панорама".
21.45 "Форум".
22.45 "Звездные врата. Первый отряд". Сериал.
00.10 "День спорта".
00.25 "Трасса 60". Худ.фильм.
23.55 "Убойная сила". Сериал.
00.50 "Ночные новости".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.05 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Дешево и сердито".
12.05 "Неравный брак". Сериал.
13.10 "Время обедать!".
13.50 "Модный приговор".
15.00 "Обручальное кольцо". Сериал.
16.15 "Китайский сервизъ". Худ.фильм.
18.20 "Обратный отсчет".
18.55 "Жди меня".
20.00 "Время".
21.05 "Открытый формат".
22.10 "Леди Икс".
23.15 "Вечерний Ургант".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Картина мира".
10.55 "Погода на неделю".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Утренняя почта".
12.00 "Прямой эфир".
12.50 "Опера. Хроники убойного отдела". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55 "Искатели".
17.30 "Местное время. Вести — Москва".
17.45 "Институт благородных девиц". Сериал.
18.45 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
20.30 "Голубка". Сериал.
22.25 "Земский доктор. Жизнь заново". Сериал.
00.30 "Дежурный по стране" Михаил Жванецкий.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.35 "Программа максимум".
09.40, 15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.05 "Сегодня".
10.20 "Русские сенсации".
11.10 "До суда".
12.05 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Литейный". Сериал.
21.20 "Дикий-3". Сериал.
23.30 "Висяки". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Неделя".
10.10 "100 процентов".
10.40 "Под защитой".
11.10, 17.30 "Званый ужин".
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Женщины XX века".
13.50 "Большой город".
14.30 Концерт Михаила Задорнова.
16.20 "Наше дело".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Слово женщине". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 "Дрейф". Худ.фильм.
22.20 "Поющие города". Дневник финала.
23.00 "Поющие города". Полуфинал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.50 "Следствие ведет Да Винчи". Сериал.
10.10 "Навіны надвор'я".
10.45 "Экстрасенсы ведут расследование".
11.55 "Я счастлива!". Док.фильм.
12.25 "Под грифом "Известные".
13.15 "Светофор". Сериал.
14.20, 21.30 "Пороки и их поклонники". Сериал.
16.40 "Белорусское "Времечко".
18.55 Хоккей. КХЛ. "Югра"—"Динамо" (Минск).
21.25 "КЕНО".
23.40 "Овертайм".
00.10 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Обзор тура.

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости Содружества".
05.05, 06.05 "Исцеление любовью". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.25 "Приключения мастера кунфу". Мультсериал.
08.05, 09.05 "Сестры по крови". Сериал.
10.05 "Все включено". Сериал.
11.05 "Вместе".
12.20 "Новости Содружества. Культура".
13.20, 02.40 "Семь криков в океане". Худ.фильм.
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.05, 23.05 "Слово за слово".
18.25 "Акценты".
18.40 "Союзники".
19.20 "Всюду жизнь".
19.50 "Добро пожаловать".
20.30 "Беларусь сегодня".
21.30, 04.25 "Мир спорта".
22.05 "В мире секретных знаний".
00.05, 01.05 "Комиссар Наварро". Сериал.
02.00 "Сделано в СССР".

Белсат

07.00 "Без рэтушы". "Куды адплылі пінскія караблі?". Рэпартаж.
07.25 "Зона "Свабоды".
07.50 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
08.00 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
09.30 "Дакументальная гадзіна": "Паўднёвыя Курылы. Выспы забытых". Дак.фільм.
17.55 "Піянеры змен. Іспанія". Дак.фільм.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 20.00 "Студыя "Белсат".
19.25 Невядомая Беларусь: "Феадальнае права Савецкага Саюза". Дак.фільм.
20.25 "Два на два".
21.00 "Аб'ектыў".
21.30 "CIA: таемныя войны (1947—1977)". Дак.фільм.

ВТОРНИК, 4 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.35 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 18.45, 00.25 "Зона Х".
08.45 Слово Митрополита Филарета на Введение во храм Пресвятой Богородицы.
09.15, 19.55 "Джамайка". Сериал.
10.15 "Специальный репортаж".
10.30 "Тайны следствия".
11.00 "Все путем!".
11.35 "Земельный вопрос".
12.15, 01.00 "Спасите наши души". Сериал.
13.20 "Будь в тонусе".
14.00, 23.30 "Звездные врата. Первый отряд". Сериал.
15.15, 19.20 "Новости региона".
15.25 "Здравствуй, мама!". Сериал.
16.15 "Врачебные тайны".
16.40 "Невероятные истории любви".
17.30 "Маруся. Испытания". Сериал.
18.25 "Сфера интересов".
19.40 "Калыханка".
21.00 "Панорама".
21.45 "Радзівілы. Тайны сям'і".
22.20 "Поцелуй Сократа". Сериал.
00.50 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.20 "Понять. Простить".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Дешево и сердито".
12.05 "Неравный брак". Сериал.
13.10 "Время обедать!".
13.50 "Модный приговор".
15.00 "Обручальное кольцо". Сериал.
16.15 "Контрольная закупка".
16.55 "Давай поженимся".
18.20 "Два с половиной человека". Сериал.
18.55 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05, 22.25 "Синдром дракона". Сериал.
22.15 "Тема дня".
23.35 "Вечерний Ургант".
00.15 "Убойная сила". Сериал.
01.10 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Дело Х. Следствие продолжается".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Моя планета".
12.00 "Прямой эфир".
12.50 "Опера. Хроники убойного отдела". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55 "Тайны следствия". Сериал.
17.30 "Местное время. Вести — Москва".
17.45 "Институт благородных девиц". Сериал.
18.45 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
20.30 "Голубка". Сериал.
22.25"Земский доктор. Жизнь заново". Сериал.
00.30 "Специальный корреспондент".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.35 "Возвращение Мухтара". Сериал.
09.40, 15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.05 "Сегодня".
10.20 "Чистосердечное признание".
11.05 "До суда".
12.00 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Литейный". Сериал.
21.20 "Дикий-3". Сериал.
23.30 "Висяки". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 16.20 "Поющие города". Дневник финала.
09.10 "Большой завтрак".
09.50 "Такова судьба".
10.40 "Под защитой".
11.10, 17.30 "Званый ужин".
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Центральный регион".
13.50 "Открытый простор". Худ.фильм.
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Слово женщине". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 "Фантомная боль". Худ.фильм.
23.00 "Живая тема".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Игра на выживание".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.50 "Следствие ведет Да Винчи". Сериал.
10.10 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Обзор тура.
11.05 "Овертайм".
11.35 "Тело человека".
12.15 "Репортер "Белорусского времечка".
13.05 "Школа ремонта".
14.25, 20.20 "Светофор". Сериал.
15.25, 21.30 "Пороки и их поклонники". Сериал.
16.40 "Белорусское "Времечко".
18.55 Таиландский бокс. Нокаут-шоу "Мустанг".
21.25 "КЕНО".
22.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. "Милан"—"Зенит". Прямая трансляция.
01.05 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Обзор дня.

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости Содружества".
05.05, 06.05 Иисцеление любовью". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.25 "Приключения мастера кунфу". Мультсериал.
08.05, 09.05 "Сестры по крови". Сериал.
10.05 "Все включено". Сериал.
11.05 "Общий рынок".
11.25 "Общий интерес".
12.20 "Трое сверху". Сериал.
13.20, 02.40 "Это сладкое слово — свобода!". Худ.фильм.
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.05, 23.05 "Слово за слово".
18.25 "Акценты".
18.40 "Закон и порядок. Отдел оперативных расследований". Сериал.
20.45 "Прямая речь".
21.25, 04.25 "Диаспоры".
22.05 "В мире прошлого". Док.сериал.
00.05, 01.05 "Комиссар Наварро". Сериал.
02.00 "Всюду жизнь".

Белсат

07.00, 08.00, 19.00, 20.00 "Студыя "Белсат".
07.25 "Невядомая Беларусь": "Феадальнае права Савецкага Саюза". Дак.фільм.
08.25 "Два на два".
08.50, 21.00 "Аб'ектыў".
17.50 "Рэвалюцыя". Дак.фільм.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.25 "Рэпартэр".
20.25 "Над Нёмнам".
20.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
21.30 "Глыбокая вада". Серыял.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

1—9 снежня

МІНСК ТЭАТРЫ

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Янкі Купалы
5, 6 — "Самотны захад".
Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
1 — "Ліфт".
2, 8 — "Адамавы жарты".
3 — "Кустурица", цыганскае шоу пад кіраўніцтвам Руслана Кустурыцы.
4, 9 — "Адэль".
5 — "Нязваны госць".
6 — "Сёстры Псіхеі".
Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета
2 — "Винни-Пух и все, все, все...".
4 — "Тоска".
5, 6 — "Дон Кихот", "Шедевры оперы".
8 — "Богема", "Зал ожидания".
9 — "Страсти (Рогнеда)".
Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
1 — "Лев зимой".
2 — "Дядюшкин сон".
4 — "Пойманный сетью".
5 — "Загадочный визит".
6 — "Записки усталого романтика".
7 — "Интимная комедия", "Дева и смерть".
8 — "Звезды седьмого неба", "Русские водевили".
9 — "Идеальный муж".
Тэатр-студыя кінаакцёра
1, 2 — "Пигмалион".
4 — "Заноза".
5 — "Как выходят в люди, или На всякого мудреца довольно простоты".
6, 7 — "Очень простая история".
8, 9 — "Средство Макропулоса".
Беларускі дзяржаўны музычны тэатр
1 — "Буратино.by", "Летучая мышь".
2 — "Красная Шапочка. Поколение NEXT", "Моя жена — лгунья".
4 — "Стакан воды".
5 — "Граф Люксембург".
6 — "Щелкунчик".
8 — "Айболит-2002", "Голубая камея".
9 — "Приключения бременских музыкантов", "Бабий бунт".
Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр
3 — "Квадратура круга".
4 — "Имел бы я златые горы...".
5 — "Тойбеле и ее демон".
6 — "Сыграем в дружную семью".
Беларускі дзяржаўны тэатр лялек
1 — "Мойдодыр".
2 — "Приключения Пин-Пина".
4 — "Марынка-крапіўніца".
5 — "Балада пра белую вішню".
7 — "Драй швестерн".
8 — "Красная Шапочка".
9 — "Кот в сапогах".
Сучасны мастацкі тэатр
1 — "Фигаро.tut".
2 — "Сказочки из сундучка", "Пора По Парам".
9 — "Просто Карлсон", "Турандот".
Новы тэатр
1 — "Счастье мое...".
2 — "Не бойся быть счастливым".
4, 5 — "Я буду жить".
6 — "Мудромер".
7, 8 — "Шанс, которого ждешь всю жизнь".
9 — "Лафонтен, или Белая рубашка с черным воротником".
Тэатр юнага гледача
1 — "Прыгоды Бібігона", "Аднакласнікі".
2 — "Царэўна Жабка".
5 — "Мешчанін у шляхецтве".
6 — "Мой бедны Марат".
7 — "Шытая лялька Рэгедзі Эн".
8 — "Беласнежка і сем гномаў".
9 — "Кот у ботах".
Клуб імя Ф.Дзяржынскага
8 — "Маму с дочкой и вареники с вишней".

КАНЦЭРТЫ

Канцэртная зала "Мінск"
1 — Канцэрт **Міхаіла Бубліка**.
3 — "Лица", камедыя з удзелам **Аляксандра Калягіна і Уладзіміра Сіманава**.
4 — "№13".
7 — Канцэрт групы **"Пікнік".**
8 — Канцэрт **Уладзіміра Хазяенкі**.
9 — Канцэрт **Тарыела Майсурадзэ**.
10 — Канцэрт групы **"Начные снайперы".**
Белдзяржфілармонія
1 — Абанемент №3 "Дзіцячыя гады любімых кампазітараў".
2 — Абанемент №2 "Дэбют юных талентаў". Дзяржаўны камерны аркестр Рэспублікі Беларусь.
4 — "Джазавыя вечары ў філармоніі". Ансамбль **"Das Kapital"** (Парыж).
6 — Да 50-годдзя Гімназіі-каледжа мастацтваў імя І.В.Ахрэмчыка. Юбілейны канцэрт і мастацкая выстава выпускнікоў і навучэнцаў гімназіі.
7 — Да 80-годдзя Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Канцэрт студэнтаў, творчых калектываў факультэта народных інструментаў і Магілёўскага філіяла Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі.
8 — Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр.
9 — Харавы форум.
Малая зала
2 — Канцэрт камернай музыкі.
3 — Канцэрт лаўрэатаў міжнародных конкурсаў, фартэпіянны дуэт **Ада Гарбунова — Віталь Гаўрук** (Масква).
6 — "Музычная гасцёўня". "Класік-джаз-трыа".
8 — Канцэрт харавой музыкі.
9 — Канцэрт навучэнцаў Дзіцячай музычнай школы мастацтваў №4 г.Мінска.

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы
1 — "Черный ангел с белыми крыльями".
2 — "Барские причуды".
7 — "Преступление и наказание".
8 — "Палата бизнес-класса".
9 — Канцэрт з цыкла "Для ўсёй сям'і". Сімфанічны аркестр Брэсцкага акадэмічнага тэатра драмы запрашае на баль.
9 — **ПРЭМ'ЕРА!** "Пойти и не вернуться".
Брэсцкі тэатр лялек
2 — "Привет, Ромашка!".
8 — "Доктор Айболит".
9 — "Питер Пен".

ВІЦЕБСК

"Лялька"
9 — "Морозко".

ГРОДНА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
8 — "Свободная пара".

ГОМЕЛЬ

Гомельскі абласны драматычны тэатр
1, 8, 9 — "Школа соблазна".
2 — "Безумный день, или Женитьба Фигаро".
4 — "Спакушэнне Францыска Скарыны".
5 — "Суббота, воскресенье, понедельник".
6 — "Палата бизнес-класса".
Гомельскі гарадскі маладзёжны тэатр
1 — "Любовь, семья и третий лишний".
2 — "Ромео и Джульетта P.S."
5 — "Рождение".
7 — "Осторожно, женщины Парижа!".
8 — "На второй день...".
Гомельскі тэатр лялек
1 — "Вредный витамин".
2 — "Деревянная дорога".

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны драматычны тэатр
1 — "Свидание в предместье".
2 — "Иван-Царевич", "Мужчина к празднику".
4 — "Мой внук Вениамин".
5, 6 — "Легенда о Машеке".
7 — "Одноклассники".
8 — "Несравненная".
9 — "Пеппи Длинныйчулок", "Братишки".

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

З месца — у кар'еру!

*Заўтра, 1 снежня, у Белдзяржфілармоніі адбудзецца творчы вечар знакамітай опернай спявачкі **Аксаны Волкавай**.*

Дзіўна, як літаральна на нашых вачах за некалькі апошніх гадоў расцвіў талент Аксаны Волкавай. Яркі, як агонь, голас, індывідуальны праніклівы тэмбр, шмат унутранай экспрэсіі, ды і сама яна — як спружына, але ў той жа час грацыёзная, пластычная... Увогуле, вартая захаплення!

Спявачка выступіць разам з Дзяржаўным сімфанічным аркестрам пад кіраўніцтвам народнага артыста дырыжора Аляксандра Анісімава. Ведаючы звышпатрабавальнасць маэстра, які за сваю кар'еру, можа быць, толькі пару разоў і згаджаўся браць удзел у сольных канцэртах вакалістаў, можна ўявіць, як старанна падрыхтавана гэтая праграма. Як распавяла нам сама спявачка (па тэлефоне — з-за туману і вільгаці яна асцерагаецца выходзіць на вуліцу), на гэты раз канцэрт абыдзецца без оперных шлягераў: *"Мне стала цікава зрабіць нешта іншае, з чым я не сутыкаюся кожны дзень. Але музыка, якую мы будзем выконваць, фантастычна прыгожая, на мой густ".*

За апошнія два гады Аксана Волкава паспела заваяваць многія знакамітыя сцэны свету, імкліва паднімаючыся да сусветнага опернага алімпа: Масква, Санкт-Пецярбург, Італія, Францыя і нарэшце выступленне на Міжнародным оперным бале Пласіда Дамінга ў Вашынгтоне. Восенню гэтага года яна праходзіла стажыроўку ў Метрапалітэн-опера. *"Гэты зладжаны арганізм працуе, як гадзіннік, на вельмі высокім узроўні. Я пабывала на некалькіх спектаклях, атрымала велізарнае задавальненне ад спеваў, энергетыкі, арганічнасці і густу як музычнага, так і рэжысёрскага",* — падзялілася ўражаннямі пасля вяртання з Нью-Ёрка Аксана. Яна перажывае, што беларускі оперны сезон пачаўся без яе. Але ўсё-такі партыю Любкі ў оперы Дзмітрыя Смольскага "Сівая легенда" — вялікай прэм'еры новага сезона — Волкава праспявае 16 снежня на Калядным оперным форуме: *"Роля вельмі яркая, моцная і цікавая для любой актрысы".*

Заўтра на сольным канцэрце будзе, вядома, аншлаг. Прыйдуць і самыя блізкія Аксане людзі.

"Мой малодшы сын яшчэ недастаткова цярплівы, каб пасядзець спакойна хоць бы 15 хвілін, таму ён застанецца дома. Дачка займаецца ў дзіцячай студыі пры тэатры і марыць выходзіць на сцэну ў спектаклях", — распавяла спявачка "Народнай Волі" і прызналася, што вельмі чакае ўсіх сваіх родных...

Алена МАЛОЧКА.

СРЕДА, 5 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.35 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 18.45, 00.25 "Зона Х".
09.10, 19.50 "Джамайка". Сериал.
10.10 "Сфера интересов".
10.25 "Требуется".
10.45 "Специальный репортаж".
10.55, 22.20 "Поцелуй Сократа". Сериал.
12.15, 01.05 "Спасите наши души". Сериал.
13.20 "Самобытные культуры".
14.00, 23.30 "Звездные врата. Первый отряд". Сериал.
15.15, 19.20 "Новости региона".
15.25 "Здравствуй, мама!". Сериал.
16.20 "Коробка передач".
16.55 "Завтра — это мы!".
17.25 "Маруся. Испытания". Сериал.
18.25 "Сфера интересов".
19.40 "Калыханка".
21.00 "Панорама".
21.45 "Радзівілы. Тайны сям'і".
00.50 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.20 "Понять. Простить".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Дешево и сердито".
12.05 "Неравный брак". Сериал.
13.10 "Время обедать".
13.50 "Модный приговор".
15.00 "Обручальное кольцо". Сериал.
16.15 "Контрольная закупка".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Два с половиной человека". Сериал.
18.55 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05, 22.25 "Синдром дракона". Сериал.
22.15 "Тема дня".
23.35 "Вечерний Ургант".
00.15 "Убойная сила". Сериал.
01.10 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Дело Х. Следствие продолжается".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Городок".
12.00 "Прямой эфир".
12.50 "Опера. Хроники убойного отдела". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55 "Тайны следствия". Сериал.
17.30 "Местное время. Вести — Москва".
17.45 "Институт благородных девиц". Сериал.
18.45 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
20.30 "Голубка". Сериал.
22.25 "Земский доктор. Жизнь заново". Сериал.
00.30 "Марина Голуб. Не привыкай к дождю...". Док.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.35 "Возвращение Мухтара". Сериал.
09.40, 15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.05 "Сегодня".
10.20 "Развод по-русски".
11.10 "До суда".
12.05 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Литейный". Сериал.
21.20 "Дикий-3". Сериал.
23.30 "Висяки". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Час суда".
10.05 "Автопанорама".
10.40 "Под защитой".
11.10, 17.30 "Званый ужин".
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Минск и минчане".
13.50 "Фантомная боль". Худ.фильм.
15.35 "Живая тема".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Слово женщине". Сериал.
20.00 "Столичные п одробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 "Провинциалка". Худ.фильм.
22.20 "Поющие города". Дневник финала.
23.00 "Секретные территории".
23.55 "Добро пожаловаться".
00.15 "Игра на выживание".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.50 "Следствие ведет Да Винчи". Сериал.
10.10 "Наперад у мінулае".
10.50 "Давай поженимся". Худ.фильм.
12.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. "Боруссия"—"Манчестер Сити".
14.25 "Светофор". Сериал.
15.25, 21.35 "Пороки и их поклонники". Сериал.
16.40 "Белорусское "Времечко".
18.55 Хоккей. КХЛ. "Авангард"—"Динамо" (Минск).
21.25 "Спортлото 5 из 36".
21.30 "КЕНО".
22.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. "Бавария"—БАТЭ. Прямая трансляция.
01.05 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Обзор дня.

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости Содружества".
05.05, 06.05 "Исцеление любовью". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.25 "Приключения мастера кунфу". Мультсериал.
08.05, 09.05 "Сестры по крови". Сериал.
10.05 "Все включено". Сериал.
11.05, 20.45 "Кыргызстан в лицах".
11.25 "Мир науки".
12.20 "Трое сверху". Сериал.
13.20, 02.40 "Это сладкое слово — свобода!". Худ.фильм.
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.05, 23.05 "Слово за слово".
18.25 "Акценты".
18.40 "Закон и порядок. Отдел оперативных расследований". Сериал.
21.25 "Секретные материалы".
22.05 "В мире людей". Док.сериал.
00.05, 01.05 "Комиссар Наварро". Сериал.
02.00 "Добро пожаловать!".
03.45 "Тюрки России".

Белсат

07.00, 08.00, 19.00, 20.00 "Студыя "Белсат".
07.30 "Рэпартэр".
08.25 "Над Нёмнам".
08.40 "Гісторыя пад знакам Пагоні".
08.55, 21.00 "Аб'ектыў".
17.55 "Рэвалюцыя". Дак.фільм.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.30 "Казка". Дак.фільм.
20.25 "Маю права".
20.45 "Моўнік".
21.30 "CIA: таемныя войны". Дак.фільм.

ЧЕТВЕРГ, 6 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 “Доброе утро, Беларусь!”.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.30 “Новости”.
07.05, 08.05 “Деловая жизнь”.
07.10, 08.10, 18.45, 00.20 “Зона Х”.
09.10, 19.50 “Джамайка”. Сериал.
10.10, 18.25 “Сфера интересов”.
10.25 “Требуется”.
10.45 “Специальный репортаж”.
10.55, 22.20 “Поцелуй Сократа”. Сериал.
12.15, 01.00 “Спасите наши души”. Сериал.
13.20 “Культурные люди +”.
14.00, 23.30 “Звездные врата. Первый отряд”. Сериал.
15.15, 19.20 “Новости региона”.
15.25 “Evrovision. Итоги недели”.
15.45 “Здравствуй, мама!”. Сериал.
16.40 “Перезагрузка”.
17.25 “Маруся. Испытания”. Сериал.
19.40 “Калыханка”.
21.00 “Панорама”.
21.45 “Радзівілы. Тайны сям’і”.
00.45 “Новости спорта”.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 “Наши новости”.
06.05 “Наше утро”.
09.05 “Жить здорово!”.
10.20 “Понять. Простить”.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 “Новости спорта”.
11.10 “Дешево и сердито”.
12.05 “Неравный брак”. Сериал.
13.10 “Время обедать!”.
13.50 “Модный приговор”.
15.00 “Обручальное кольцо”. Сериал.
16.15 “Контрольная закупка”.
16.55 “Давай поженимся!”.
18.20 “Два с половиной человека”. Сериал.
18.55 “Пусть говорят”.
20.00 “Время”.
21.05, 22.25 “Синдром дракона”. Сериал.
22.15 “Тема дня”.
23.35 “Вечерний Ургант”.
00.15 “Убойная сила”. Сериал.
01.10 “Ночные новости”.

РТР-Беларусь

07.00 “Утро России”.
10.00 “Дело Х. Следствие продолжается”.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 “Вести”.
11.30 “Моя планета”.
12.00 “Прямой эфир”.
12.50 “Опера. Хроники убойного отдела”. Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.20 “Новости — Беларусь”.
14.30 “1000 мелочей”.
15.10 “О самом главном”.
15.55 “Тайны следствия”. Сериал.
17.30 “Местное время. Вести—Москва”.
17.45 “Институт благородных девиц”. Сериал.
18.45 “Ефросинья. Таежная любовь”. Сериал.
20.30 “Голубка”. Сериал.
22.25 “Земский доктор. Жизнь заново”. Сериал.
00.30 “Поединок”.

НТВ-Беларусь

06.00 “НТВ утром”.
08.35 “Возвращение Мухтара”. Сериал.
09.35, 15.40, 18.35 “Обзор. Чрезвычайное происшествие”.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 “Сегодня”.
10.20 “Следствие вели...”.
11.10 “До суда”.
12.05 “Суд присяжных”.
13.25 “Суд присяжных. Окончательный вердикт”.
14.25 “Улицы разбитых фонарей”. Сериал.
15.15 “Дело вкуса”.
16.25 “Прокурорская проверка”.
17.35 “Говорим и показываем”.
19.40 “Литейный”. Сериал.
21.20 “Дикий-3”. Сериал.
23.40 “Висяки”. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 “24 часа”.
06.10, 17.20 “Минщина”.
06.20, 07.45 “Утро. Студия хорошего настроения”.
07.40, 20.10, 22.55 “СТВ-спорт”.
09.00, 16.20 “Поющие города”. Дневник финала.
09.10 “Не ври мне!”.
10.05 “Добро пожаловаться”.
10.40 “Под защитой”.
11.10, 17.30 “Званый ужин”.
12.05 “Семейные драмы”.
13.00 “Приключения дилетанта”.
13.50 “Провинциалка”. Худ.фильм.
15.35 “Жадность”.
16.50 “Следаки”. Сериал.
18.30 “Слово женщине”. Сериал.
20.00 “Столичные подробности”.
20.15 “Добрый вечер, малыш!”.
20.30 “Признания опасного человека”. Худ.фильм.
23.00 “Тайны мира”.
23.55 “Автопанорама”.
00.15 “Игра на выживание”.

Беларусь 2

07.00 “Утро”.
09.00, 22.55 “Тэлебарометр”.
09.05, 17.50 “Следствие ведет Да Винчи”. Сериал.
10.10 “Выше крыши”.
10.45 “Страсці па культуры”.
11.30 “Свет и тени моей судьбы”. Док.фильм.
12.05 “Водитель автобуса”. Худ.фильм.
14.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. “Шахтер”—”Ювентус”.
16.45, 18.55 “Светофор”. Сериал.
20.55 Футбол. Лига Европы УЕФА. “Удинезе”—”Ливерпуль”. Прямая трансляция (в перерыве — **21.50** “КЕНО”).
23.00 Футбол. Лига Европы УЕФА. “Тоттенхэм”—”Панатинаикос”. Прямая трансляция.

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 “Новости Содружества”.
05.05, 06.05 “Исцеление любовью”. Сериал.
07.05 “Тик-так”.
07.25 “Приключения мастера кун-фу”. Мультсериал.
08.05, 09.05 “Сестры по крови”. Сериал.
10.05 “Все включено”. Сериал.
11.05, 20.45 “Прямая речь”.
11.25 “Мир науки”.
12.20 “Трое сверху”. Сериал.
13.20, 02.40 “Красная палатка”. Худ.фильм.
15.25 “Обручальное кольцо”. Сериал.
17.05, 23.05 “Слово за слово”.
18.25 “Акценты”.
18.40 “Закон и порядок. Отдел оперативных расследований”. Сериал.
21.25, 04.25 “По душам”.
22.05 “В мире чудес”. Док.сериал.
00.05, 01.05 “Комиссар Наварро”. Сериал.
02.00 “Беларусь сегодня”.

Белсат

07.00, 07.55, 19.00, 20.00 “Студыя “Белсат”.
07.25 “Казка”. Дак.фільм.
08.20 “Маю права”.
08.40 “Моўнік”.
08.50, 21.00 “Аб’ектыў”.
17.55 “Рэвалюцыя”. Дак.фільм.
18.45 “Калыханка для самых маленькіх”.
19.25 “Без рэтушы”: “Беларускі лес”. Дак.фільм.
20.25 “Рэпартэр”.
21.30 “Дом ля поплаву”. Серыял.

ДЭГУСТАЦЫЯ

Свята бажале

Сёння, 30 лістапада, Нацыянальны мастацкі музей у рамках выставы “Мастакі Парыжскай школы з Беларусі” пры садзейнічанні Беларускага грамадскага аб’яднання выкладчыкаў французскай мовы запрашае на “Свята Бажале”.

Свята “Бажале нуво” (з французскай — “новае бажале”) з’явілася ў Францыі ў сярэдзіне XIX стагоддзя і мела пад сабой чыста камерцыйную аснову. Справа ў тым, што віно з вінаграду гатунку “гамэ”, які традыцыйна вырошчваюць у невялікім рэгіёне Бажале, на поўначы ад Ліёна, прыкметна саступае па якасці прадукцыі вінаробаў Бургундыі і Бардо.

Бажале не прыстасавана да доўгага захоўвання, затое спее хутчэй і менавіта ў маладым узросце адрозніваецца даволі багатым смакавым і араматычным букетам. Памеркаваўшы, вінаробы Бажале вырашылі ператварыць недахопы свайго прадукту ў перавагі і абвясцілі трэці чацвер лістапада святам віна новага ўраджаю. Гэты рэкламна-маркетынгавы ход абярнуўся беспрэцэдэнтным поспехам, і цяпер дзень з’яўлення ў продажы “бажале нуво” адзначаецца ўжо не толькі ў Францыі, але і ў многіх іншых краінах свету.

У цяперашні час бажале імпартуюць у 200 краін свету ў аб’ёме 55 мільёнаў бутэлек. Невялікая частка ўраджаю бажале-2012 прыбыла і ў Мінск. З гэтай нагоды ёсць дзве навіны: добрая і дрэнная. Дрэнная заключаецца ў тым, што ў гэтым годзе з-за ўмоў надвор’я бажале зрабілі нашмат менш, чым звычайна. Добрая — у тым, што, на думку вытворцаў, віно гэтага года значна лепш за папярэдняе.

Дарэчы, квіток на дэгустацыю каштуе прыблізна 200 тысяч беларускіх рублёў.

ПЯТНИЦА, 7 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 “Доброе утро, Беларусь!”.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.15 “Новости”.
07.05, 08.05 “Деловая жизнь”.
07.10, 08.10, 18.25, 23.45 “Зона Х”.
09.10 “Джамайка”. Сериал.
10.10 “Сфера интересов”.
10.25 “Требуется”.
10.45 “Специальный репортаж”.
10.55 “Поцелуй Сократа”. Сериал.
12.15, 00.40 “Спасите наши души”. Сериал.
13.25 “Завтра — это мы!”.
14.00 “Звездные врата. Первый отряд”. Сериал.
15.15, 19.20 “Новости региона”.
15.25 “Здравствуй, мама!”. Сериал.
16.20 “Католические святыни Беларуси”.
16.45 “Здоровье”.
17.25 “Маруся. Испытания”. Сериал.
19.40 “Калыханка”.
19.55 “Звездная жизнь”.
21.00 “Панорама”.
21.45 “Нашы. Эльжбета Радзівіл”.
22.00 “Евровидение-2013”. Национальный отборочный тур конкурса песни. Финал. Прямая трансляция.
00.30 “День спорта”.

УЛЫБНИТЕСЬ!

Пьяный муж возвращается ночью домой. Открывает дверь — перед ним стоит жена, в руке сковородка. Муж:

— Шла бы ты, Люся, спать, я не голодный!

***

Жена приходит в тюрьму к мужу. Муж:

— Почему ты так давно ко мне не приходила?

— Я ходила к начальнику тюрьмы и просила его, чтобы он скостил тебе хотя бы годик, ведь тебе дали 25.

— Ну и что?

— А он каждый раз делал мне непристойные предложения.

— А ты чего?

— Чего?! Собирайся, пошли домой!

***

— Вы знаете имя самой счастливой женщины?

— Нет.

— Ее зовут Галина!

— С чего вы взяли?

— Ну, как же? Все, что у нас ни делается, — делается только для нее, для Галочки!

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 “Наши новости”.
06.05 “Наше утро”.
09.05 “Жить здорово!”.
10.20 “Понять. Простить”.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 “Новости спорта”.
11.10 “Дешево и сердито”.
12.05 “Неравный брак”. Сериал.
13.10 “Время обедать!”.
13.50 “Модный приговор”.
15.00 “Обручальное кольцо”. Сериал.
16.15 “Контрольная закупка”.
16.55 “Давай поженимся!”.
18.20 “Жди меня”. Беларусь”.
18.55 “Поле чудес”.
20.00 “Время”.
21.05 “Всего лишь 30!”. Юбилейное шоу Евгения Плющенко.
22.40 “Что? Где? Когда?” в Беларуси”.
23.55 “Вечерний Ургант”.
00.55 “После школы”.
01.50 “Ночные новости”.

РТР-Беларусь

07.00 “Утро России”.
10.00 “Дело Х. Следствие продолжается”.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 “Вести”.
11.35 “Моя планета”.
12.00 “Разговор с Дмитрием Медведевым”.
13.00 “Опера. Хроники убойного отдела”. Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.20 “Новости — Беларусь”.
14.30 “Вся Россия”.
15.00 “Снежный человек. Последние очевидцы”.
15.55 “Тайны следствия”. Сериал.
17.30 “Местное время. Вести—Москва”.
17.45 “Институт благородных девиц”. Сериал.
18.45 “Ефросинья. Таежная любовь”. Сериал.
20.30 “Голубка”. Сериал.
22.25 “Юрмала-2012”.
00.30 “Южные ночи”. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00 “НТВ утром”.
08.45 “Возвращение Мухтара”. Сериал.
09.40, 15.35, 18.30 “Обзор. Чрезвычайное происшествие”.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 “Сегодня”.
10.20 “И снова здравствуйте!”.
11.10 “До суда”.
12.05 “Суд присяжных”.
13.25 “Суд присяжных. Окончательный вердикт”.
14.35 “Улицы разбитых фонарей”. Сериал.
16.25 “Прокурорская проверка”.
17.35 “Говорим и показываем”.
19.35 “Литейный”. Сериал.
21.20 “Возвращение”. Худ.фильм.
23.05 “Снайпер”. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 “24 часа”.
06.10, 17.20 “Минщина”.
06.20, 07.45 “Утро. Студия хорошего настроения”.
07.40, 20.10, 22.55 “СТВ-спорт”.
09.00 “Любовь 911”.
10.05 “Автопанорама”.
10.40 “Под защитой”.
11.10, 17.30 “Званый ужин”.
12.05 “Семейные драмы”.
13.00 “Здравствуйте, доктор!”.
13.50 “Признания опасного человека”. Худ.фильм.
16.00 “Жить будете”.
16.50 “Следаки”. Сериал.
18.30 “Такова судьба”.
20.00 “Столичные подробности”.
20.15 “Добрый вечер, малыш!”.
20.30 “Полуфинал Первой лиги МС КВН”.
22.20 “Поющие города”. Дневник финала.
23.00 “Какие люди!”.
23.55 “Победи ПокерСтарз ПРО”.
00.45 “Специальный проект”.

Беларусь 2

07.00 “Утро”.
09.00, 21.20 “Тэлебарометр”.
09.05, 17.50 “Следствие ведет Да Винчи”. Сериал.
10.10 “Страсці па культуры”.
10.50 “Десять негритят”. Худ.фильм.
13.20 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины. Прямая трансляция.
14.55 “Время актера. Дивертисмент”. Док.фильм.
15.45 “Белорусская кухня”.
16.20 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины. Прямая трансляция.
18.55 Хоккей. КХЛ. “Барыс”—”Динамо” (Минск).
21.25 “КЕНО”.
21.30 “Экстрасенсы ведут расследование”.
22.40 Репортер “Белорусского времечка”.
23.35 “Время футбола”.
00.15 “Арена”.
00.45 “Мертвец в колледже”. Худ.фильм.

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 17.00, 18.00, 21.00 “Новости Содружества”.
05.05, 06.05 “Исцеление любовью”. Сериал.
07.05 “Тик-так”.
07.25 “Приключения мастера кун-фу”. Мультсериал.
08.05, 09.05 “Сестры по крови”. Сериал.
10.05 “Все включено”. Сериал.
11.05 “Республика сегодня”.
11.25 “Мир науки”.
12.20 “Трое сверху”. Сериал.
13.20, 01.55 “Красная палатка”. Худ.фильм.
15.25 “Обручальное кольцо”. Сериал.
17.05 “Преступление и наказание”.
17.35 “Прямая речь”.
18.25 “Акценты”.
18.40 “Рифмуется с любовью”. Худ.фильм.
21.25 “Любимые актеры”. Вячеслав Тихонов”.
22.00 “Доживем до понедельника”. Худ.фильм.
00.05 “Хорошие шутки”.
03.30 “В мире чудес”. Док.сериал.
04.25 “Секретные материалы”.

Белсат

07.00, 08.00, 19.00, 20.00 “Студыя “Белсат”.
07.30 “Без рэтушы”: “Беларускі лес”. Дак.фільм.
08.25 “Рэпартэр”.
08.50, 21.00 “Аб’ектыў”.
17.55 “Рэвалюцыя”. Дак.фільм.
18.45 “Калыханка для самых маленькіх”.
19.25 “Маю права”.
19.45 “Вагон”.
20.25 “Невядомая Беларусь”: “Атамны полк”. Дак.фільм.
21.25 “СІА: таемныя войны”. Дак.фільм.

СУББОТА, 8 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.25 “Існасць”.
06.50 Слово Митрополита Тадеуша Кондрусевича на праздник Непорочного Зачатия Девы Марии.
07.00 “Доброе утро, Беларусь!”.
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 “Новости”.
09.10 “Здоровье”.
09.55, 00.10 “Заколдованный участок”. Сериал.
11.05 “Все путем!”.
11.35 “Земельный вопрос”.
12.20 “Старики-разбойники”. Худ.фильм.
14.15 “Вокруг планеты”.
15.15 “Новости региона”.
15.35 “Военно-полевой роман”. Худ.фильм.
17.25 “Невероятные истории любви”.
18.25 “Тайны следствия”.
19.10 “Время радости”. Худ.фильм.
21.00 “Панорама”.
21.40 “Слуцкія паясы. Тайныя знакі”. Дак.фільм.
22.10 “В последний момент”. Худ.фильм.
00.00 “День спорта”.
01.05 “Перезагрузка”.

ОНТ

07.00 “Субботнее утро”.
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 “Наши новости”.
09.05 “Смешарики”.
09.25 “Здоровье”.
10.35 “Смак”.
11.15 “Умницы и умники”.
12.15 “Мы веселы, счастливы, талантливы!”. Худ.фильм.
14.10 “Минута славы” шагает по стране”.
16.15, 21.00 “Новости спорта”.
16.20 “Большие гонки. Братство колец”.
17.50 “Один против всех”.
18.40 Елена Ваенга. Концерт.
21.05 “Сегодня вечером”.
22.45 “Что? Где? Когда?”.
00.00 “Мгновения жизни”. Худ.ф.

РТР-Беларусь

07.00 “Юрмала-2012”.
08.40 “Южные ночи”. Худ.ф.
10.25 “Утренняя почта”.
11.00, 14.00, 20.00 “Вести”.
11.15 “Субботник”.
11.55 “ХА!”. Маленькие комедии.
12.10 “И падает снег...”. Сериал.
14.15 “Честный детектив”.
14.50 “От Помпеи до Исландии. Кто следующий?”. Док.фильм.
15.50 “Минутное дело”.
16.55 “Субботний вечер”.
19.00 “Картина мира”.
19.55 “Погода на неделю”.
20.45 “Танцы со звездами”.
22.55 “Васильки для Василисы”. Худ.фильм.
00.40 “Пряники из картошки”. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.25 “Дело Крапивиных”. Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 “Сегодня”.
08.20 “Смотр”.
08.50 “Живут же люди”.
09.25 “Дело вкуса”.
10.20 “Главная дорога”.
10.55 “Кулинарный поединок”.
11.55 “Квартирный вопрос”.
13.20 “Танец живота”. Худ.фильм.
15.05 “Женский взгляд”.
16.20 “Следствие вели...”.
17.10 “Очная ставка”.
18.05 “Спасатели”.
18.30 “Обзор. Чрезвычайное происшествие”.
19.25 “Профессия репортер”.
19.55 “Программа максимум”.
21.00 “Русские сенсации”.
22.00 “Ты не поверишь!”.
23.00 “Муха”. Худ.фильм.
00.50 “Луч Света”.
01.20 “Реакция Вассермана”.

СТВ

06.10 “Солдаты. Дембель неизбежен”. Сериал.
07.55, 10.50 “Поющие города”. Дневник финала.
08.05 “Чистая работа”.
09.00 “Репортерские истории”.
09.30 “Минск и минчане”.
10.00 “Другая страна”.
11.10 “Женская работа с риском для жизни”. Худ.фильм.
13.15 “Приключения дилетанта”.
13.50 “Судьба”. Худ.фильм.
15.40 “Военная тайна”.
16.30, 19.30 “24 часа”.
16.45 “Наше дело”.
17.00 “Большой город”.
17.40 “Квартет для двоих”. Худ.фильм.
20.00 “СТВ-спорт”.
20.10 “Поющие города”. Финал музыкального шоу страны.
23.30 “Эль Греко”. Худ.фильм.
01.30 “Смотреть всем!”.

Беларусь 2

07.50 “Благовест”.
08.15 “Десять негритят”. Худ.фильм.
10.50, 21.05 “Тэлебарометр”.
10.55 “Внеклассный час”.
11.10 “Альбарутения”.
11.45 “Наперад у мінулае”.
12.20, 23.20 “Суперинтуиция”.
13.25 “Белорусская кухня”.
14.00 “Под грифом “Известные”.
14.35 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины. Прямая трансляция.
15.20 Футбол. Лига Европы УЕФА. Обзор тура.
16.20 “Фактор силы”.
16.50 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Женщины. Прямая трансляция.
18.05 “Нарушая заповеди...”.
18.55 “Ваше лото”.
19.35 “Пятерочка”.
19.45 “Империя песни”.
21.00 “КЕНО”.
21.10 “Экстрасенсы ведут расследование”.
00.10 “Зона высадки”. Худ.ф.

Мир

05.00 “Мужчины”. Худ.фильм.
06.30 Мультфильмы.
07.30 “Миллион вопросов о природе”.
07.50 “Смешарики”. Мультсериал.
08.15 “Экспериментаторы”.
08.30 “Мечтай! Действуй! Будь!”.
09.00, 15.00 “Новости Содружества”.
09.10 “Сделано в СССР”.
09.40 “На шашлыки”.
10.10 “Любимые актеры”.
10.40, 00.25 “Дело было в Гавриловке”. Сериал.
14.30, 04.05 “Всюду жизнь”.
15.10 “Иной”. Худ.фильм.
17.10 “Душа моя”. Худ.фильм.
19.35 “Новости Содружества. Культура”.
20.20 “Квартирант”. Худ.фильм.
22.05 “Музыкальный иллюминатор”.
22.35 “Хорошие шутки”.

Белсат

07.00, 08.00 “Студыя “Белсат”.
07.25 “Маю права”.
07.50 “Вагон”.
08.25 “Невядомая Беларусь”: “Атамны полк”. Дак.фільм.
08.55, 21.00 “Аб’ектыў”.
18.10 “Над Нёмнам”.
18.25 “Апантаныя”. Дак.цыкл.
18.35 “Калыханка для самых маленькіх”.
18.55 “Лобатамія”. Дак.фільм.
20.25 “Зона “Свабоды”.
21.15 “Статысты”. Маст.фільм.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 9 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.25 “Старики-разбойники”. Худ.фильм.
07.55 “Мастер путешествий”.
08.30 “Врачебные тайны”.
09.00, 12.00, 15.00 “Новости”.
09.10 “Арсенал”.
09.40 “Нашы. Эльжбета Радзівіл”.
09.50, 00.20 “Заколдованный участок”. Сериал.
11.00 “Завтра — это мы!”.
11.30 “Зона Х. Итоги недели”.
12.10 “Evrovision. Итоги недели”.
12.30 “Культурные люди +”.
13.10 “Моя правда”.
14.15 “Клуб редакторов”.
15.15 “Новости региона”.
15.35 “Коробка передач”.
16.10 “Радзівілы. Тайны сям’і”.
18.20 “Великий Гэтсби”. Худ.фильм.
21.00 “В центре внимания”.
21.55 “Журналистское расследование”.
22.30 “Вихрь”. Худ.фильм.

ОНТ

07.00 “Воскресное утро”.
08.00, 09.00, 16.00 “Наши новости”.
09.05 “Воскресная проповедь”.
09.20 “Смешарики”.
09.35 “Непутевые заметки”.
09.55 “Пока все дома”.
10.50 “Фазенда”.
11.25 “Брэйн-ринг”.
12.25 “Теория невероятности”.
13.15 “Фарфоровая свадьба”. Сериал.
16.15 “Новости спорта”.
16.20 “Фактор смеха”.
17.25 “Среда обитания”.
18.25 “Песні маёй краіны”.
20.00 “Контуры”.
21.05 “Дыхание планеты”.
21.40 “Настя”.
22.50 “Тайные знаки конца света”.
23.55 “12”. Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 “Дальше — любовь”. Худ.фильм.
10.15 “Сам себе режиссер”.
11.00, 14.00, 20.00 “Вести”.
11.15 “Смехопанорама”.
11.45 “В мире животных”.
12.15 “И падает снег...”. Сериал.
14.15 “Городок”.
14.45 “Баадур Цуладзе. Я вспоминаю”.
15.40 “Аншлагу — 25”.
21.25 “В ожидании весны”. Худ.фильм.
23.25 “Воскресный вечер”.

НТВ-Беларусь

06.25 “Дело Крапивиных”. Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 “Сегодня”.
08.20 “Живут же люди!”.
08.50 “Их нравы”.
09.20 “Едим дома!”.
10.20 “Первая передача”.
10.50 “Дачный ответ”.
11.55 “Чудо техники”.
12.25 “Поедем, поедим!”.
13.15 “Я тебя обожаю”. Худ.фильм.
15.00 “Таинственная Россия. Рязанская область”.
16.20 “Развод по-русски”.
17.10 “И снова здравствуйте!”.
18.10 “Бывает же такое!”.
18.30 “Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю”.
19.55 “Чистосердечное признание”.
20.45 “Центральное телевидение”.
21.30 “ЦТ. Откровения”.
22.20 “ЦТ. Вечернее”.
23.00 “Метла”.
23.55 “Розы для Эльзы”. Худ.фильм.
01.45 “Школа злословия”.

СТВ

06.05 “Солдаты. Дембель неизбежен”. Сериал.
07.50, 16.50 “Автопанорама”.
08.20 “Жить будете”.
08.50 “100 процентов”.
09.20 “Большой завтрак”.
10.00 “Тайны мира”.
11.00 “Квартет для двоих”. Худ.фильм.
13.00 “Здравствуйте, доктор!”
13.35 “Судьба”. Худ.фильм.
15.00 “Странное дело”.
16.00 “Центральный регион”.
17.25 Концерт Михаила Задорнова.
19.30 “Неделя”.
20.40 “Девушка, которая играла с огнем”. Худ.фильм.
23.05 “Кумиры”.
23.55 “Возвращение домой”. Худ.фильм.

Беларусь 2

07.05 “Таямніца душы”.
07.35 “Туфли с золотыми пряжками”. Худ.фильм.
09.50 “Тэлебарометр”.
09.55 “Внеклассный час”.
10.15 “Альбарутения”.
10.45 “Школа ремонта”.
11.55, 17.55 “Суперинтуиция”.
13.05 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Мужчины. Прямая трансляция.
14.45 “Выше крыши”.
15.15 “Пра мастацтва”.
15.45 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
16.20 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Женщины. Прямая трансляция.
18.50 “Суперлото”.
19.40 “Спорт-кадр”.
20.25 “Навіны надвор’я”.
21.00 “Спортлото 5 из 36”.
21.05 “КЕНО”.
21.10 Хоккей. КХЛ. “Динамо” (Минск) — “Динамо” (Рига).
23.10 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. “Манчестер Сити”—”Манчестер Юнайтед”.
01.05 Баскетбол. Единая лига ВТБ. “Жальгирис”—”Цмокі” (Минск).

Мир

05.00, 02.20 “Голубые горы, или Неправдоподобная история”. Худ.фильм.
06.50 Мультфильмы.
07.30 “Миллион вопросов о природе”.
07.50 “Смешарики”. Мультсериал.
08.05 “Знаем русский”.
09.00, 15.00 “Новости Содружества”.
09.10 “Путеводитель”.
09.40 “Еда с Зиминым”.
10.10 “Незвездное детство”.
10.40, 22.40 “Одинокое небо”. Сериал.
14.30, 04.10 “Секретные материалы”.
15.10 “Еще не вместе”.
15.50, 21.00 “Шпионские игры”. Сериал.
20.00 “Вместе”.

Белсат

07.00 “Аб’ектыў”.
07.15, 18.40 “Казкі для дзетак”.
07.45 “Таямніца Сагалі”. Серыял.
08.10, 19.30 “Гісторыя пад знакам “Пагоні”.
08.20 “Апантаныя”. Дак.цыкл.
08.30 “Маю права”.
08.50 “Зона “Свабоды”.
18.00 “Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча”.
18.25 “МакраФон”: “Салідарныя з Беларуссю—2012”. Канцэрт.
19.00 “У сэрцы пракаветнай пушчы”. Дак.серыял.
19.40 “Норд-Ост. Тэатр смерці”. Дак.фільм.
21.00 “Без рэтушы”: “Свае і чужые”. Рэпартаж.
21.20 “Непахаваны”. Маст.фільм.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск,
вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная:
тэл.
(017) 3286871.
Тэл./факс
рэкламнага
аддзела: (017)
3286904, 3286906
nv@promedia.by
http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

ISSN 2071-9647

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік
і галоўны рэдактар
Іосіф Паўлавіч
СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 29.11.2012 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 27250 экз. Заказ №5037.